

Pukut Se Famör Ne Ao Garue

PĀN A'AT 'E 'ON RUE

Te' ne sal la hāiasoag ma 'amnāk ne
af'āk sin la hāiasoag la pō 'ou garuet

Noa'ia ma te'is 'amnāk ne mou se Pukut se Famör ne ao Garue.

'E avat ne 'äe la toak 'e hit 'e garue, ne hōl se ta garue fo'out ne hō' hoi'āk la garue, iā avat ne tē ma'oi la pō se' ma la jen e' hit, ne 'äe kat 'inea ra ne tes ta la soko, ne la hō' kokon se 'ou huga. Ka ne iā pō tape' ma la avat se 'äe la a'sokoa ta garue ne jen lelei.

'Amis te'is pā hāiasoag se 'äe ma 'amnāk lelei, ma sal ne la hāiasoag se äe la ao potoa ne tes tæe 'e 'äe pō la re la sok 'ou 'amnāk fak garue.

Te' ne tē ne 'amis la rak'ākiof mou se te' ne 'amnāk ma pot ma 'inea ne ut garueaga pa 'ese; ma la rak'ākiof rogrog fo'ou ne la hāiasoag se 'äe la fā'ia 'ou rogrog fak garue; 'ou la fā' ne 'ou puk ta se kampanē ta; ma 'ou la ösös ne 'äe se av ne 'äe la tög sājio' fak garue 'e iris ne maf'ākim kampanē ta.

He waka eke noa

'Is 'atakoa tēag'esea 'e tēkæe te'is

Whakamihi – 'Uā'uā'āki

'Amis 'uā'uā'āk a'ti' pāu 'e rēko puer'āk lelei ma hāiasoag ne pōam 'e Office for Senior Citizens, Britta Offergeld ne garue se Workbridge ma te' ne famör pot ne mou se maj ne independent careers ma TEC ne sākior nā a'hæe lelei hün se pāna' mumuā (first edition) ne puk te'is Pukut Se Famör Ne Ao Garue (Job Hunters' Workbook).

Ngā mihi nunui ki a koutou - 'Uā'uā'āk a'ti' pāu se 'aus tūtū 'atakoa.

Rogrog ne mou se ut garueagat ne hāiasoag se rak lamlama (Tertiary Education Commission)

Te Amorangi Matauranga Mātua

'Amis ma 'otomis sal fak garue ma 'amnāk lelei la hāiasoag se te' ne famori la pō la iris la rē a'hæe a'lelei ma hilia ta 'amnāk 'es'aot se 'oris mǎür fak garue ma 'oris la rak tēet se tör ne 'oris mǎuri.

'Amis nā 'otomis ava ma hāiasoaga se maj ne ut rakoag lamlama ma maj ne mǎür fakgarue la pō la famör ne noh 'e Niu Sirāgi la 'es 'e poto ma 'inea fak rān te' ne la hāiasoagan iris 'e 'oris mǎür fakgarue 'e av ne tore.

Te' ne 'amnåk lelei

'Ou la rēfiåk'åk ne tes ta 'æe la a'soko	4	Rē a'hæe ma rē ta tēet	28
'lo hö' se tē ne 'æe a'sok vahia	5	Rak'åkia	29
Noh matå' ma sok'åk 'ou måür fakforo	6	A'tatåu 'ou 'inea ma poto se te' ne garue ne pån sio	30
Tē ne la 'es'ao ka lelei la a'es'ao'åk se måür fakforo	7	La rē tapen	32
Ososia la ao ta 'ou garuet	8	'Ou rogrog ne få' 'e online	33
'On Tå 'Inea ne 'æea	10	Te' ne tē ne kop la 'es 'e 'ou CV ta	34
Rak'åkia	11	Såkior tē ne få' 'e 'ou CV heta	35
Ka sei 'æea?	11	Få' ne jen ta CV het	36
Te'is 'amnåk ti' saghul 'e hanhap ne poto ma 'inea ne kampanē pā 'es 'e famör ne la garue se irisa	12	'Ou pukut ne la la'oag 'esea ma 'ou CV heta	38
Rogrog ne mou se tē ne 'æe pō la a'soko	14	Sal ne la a'es'ao'åk la ao famör garue	40
Te' ne faki'oag ma aier'åkiag ne 'ou garue lelei ma garue maha	16	Kånag tånå' fakgarue	41
'Ou la fåeag'åk ma rak'åk ne sei 'æea	17	A'potsusun se tånå' ta	42
Ao sal ne la pō garue	18	Tånå' ta	44
Rak'åkia	19	Såio' ne kat iof'åk ra se 'ou aga ma ruerue	45
Ut ne 'æe la ao garue	20	Tånå'it se 'ou ag ne pō ma kel'åk – a'es'ao'åk STAR	46
Ås'åk la na vahia 'e ao ne ta famör fo'ou ne la pō la håiasoag se 'æea	21	A'es'ao'åk ne STAR se såio' ne mou se 'ou aga	47
Ka la ao tapen famori	22	Våhiåg ne tånå' ta	48
Ös la tånå' ma ut garueaga	23	Fü'åk ne 'ou 'amnåk ne la a'soko	49
Faksor'åk la tånå' la 'inea toton kampanē	24	Ma 'on rogrog hoi'åk	51
Såio' ne la ös la potsusun	25		
'lo ne la rak garue fo'ou ne hö' la rak garue	26		

'Ou la rēfiāk'āk ne tes ta 'äe la a'soko

Aoag ne ta garuet la pō se' ma la tē noanoat ka hö' kokonot se 'äea. 'Ou la ao sal mijit la hāiasoag 'e rēko tē ne sok se 'ou garue ta ma se 'äea iā la a'vavhiān ka a'jeamjeam 'ou la kokonot se tēkāe he te'is.

'E 'ou la a'sok ne tēkāe te'is 'äe kop la iof'āk tē ne 'äe la a'soko se 'amnāk fol ne mou se career management.

1

'On Tā 'Inea ne 'äea

Sākior ne tes ta tē ne 'ou huga mah sin, tē ne 'ou huga vārvār sin, te' ne kāinag garue ne 'äe pō la a'sok ma tē ne 'ou huga ton la a'soko. A'es'ao'āk av hete'is la 'io hö' se tē ne 'äe a'sok vahia. Ka 'äe garue 'e tei 'atama ma tes ta 'äe pā a'sok 'e avat ne tāe 'e muā? Nōnō ma 'äe pā 'es la ao ta 'ou garuet la hāila'oag ma 'ou garue mumue ta, ne 'ut se ta garuet ne tū pāu, ne jen se ta kāinag ut garueag fo'out, ne hö' la rak garue, ne 'ut'āk 'ou rako se muā ne ao ta 'ou garue fo'out. Re a'hāe se 'ou 'inea fak garue ma te' ne garue ma rak lamlam ne 'äe re vahia ma sākior 'oris 'es'aot 'e laloag ne ut ne pā 'es garue 'e laloag ne hanue te'.

2

Ao sal ne la pō garue

Ao garue ne pā 'es pāu 'e 'on 'i hete' ma atatāu'āk ne 'ou 'inea ma poto la āf se kāinag garue ta'ag. Hanhap hoi'ākit 'äe pō la rak 'e ta kāinag garue fo'out. 'Äe la pō la 'inea rerē ne la hāisok'ākigen 'äe se ta famör fo'ou. Rak la hāisok'ākigāg 'ou hāifāegaga ma ut garueaga ma tape' ma se famör ne 'äe hāi'ineag vāh 'e 'on 'i hete' ma ut garueag ne tore.

3

Rē a'hāe ma rē ta tēet

Rē a'hāe se 'ou 'amnāk ne a'hāe'āk la a'soko ma rue la a'sok tē ne pā 'ese. A'potsusun 'ou CV ta ma ös ma fā' 'ou rogrogo se 'ou online job profiles. 'Ut'āk te' ne tē se lelei ma tē vāväre 'e 'ou social media ma 'ou LinkedIn profile – 'io la tē ne nā sin la keleag lelei ka 'akmam'oi ne professional. Ör'āk ne ās'āk se ta garuet ne rak garue. Rakoa rērē ne hāifāegag ma tūnā' ne mou se ao garue ma ās'āk la tög sājio' ne la nā 'e laloag ne tūnā' ta.

'Io hö' se tē ne 'äe a'sok vahia

Av paju heta te' la rē a'häe ne 'äe 'e utus ta 'e laloag ne 'ou maūri, ma a'sok ta rē a'häe ne tē tes la a'sok se muā.

Ka tes ta pumuā se 'äea? Ka tes 'atama ta 'äe a'sok ma 'atakoa'āk 'ou 'amnaki ma pā 'ese?

Ka tes ta 'ou räe tē hūn se tē ne täe 'e muā 'e 'ou maūri? 'E laloag ne faju liam ne 'ut'utum tes täe 'äe pā 'es la a'sok?

Ka ma 'on tēet 'äe pā rē 'e ta laloag ne ta av roat?

Ka tes ta a'noanoan tēkäre ta'ag?

Ka tes ta pō la a'vavhinaen tēkäre ta'ag?

Rē a'häe se

- 'ou maf ne faju ta
- 'ou lamlam ne 'inea fak garue
- 'ou fūfū fakmonē – 'äe la pō se' ma teak ta av het la a'u'uā karāu 'e garue, ne 'äe kop la ao ta garuet la garue karāu?
- 'ou mäu'r fak garue ma tē ne 'äe agtāu 'e 'ou mäu'r te'
- 'ou 'inea ne la fā' ne 'ou CV ta ma ao ne garue
- te ka 'äe aier'āk 'äe pō la aoa ta 'ou garuet
- 'ou famör ne pō la hāiasoagan 'äea.

Sākior se muā hūn se ösös ma fū'āk ne garue:

careers.govt.nz/plan-your-career/start-to-plan-or-change-your-career

Noh mataꞑ ma sok'āk 'ou māūr fakforo

'Io la 'āe la noh mataꞑ se 'ou māūr fakforo ma māūr lelei.

lā tē pumuet la noh mataꞑ se 'ou māūr fakforo 'e av ne 'āe ao garue.

Tē he his la a'hāe'āk:

- 'Ā 'e tēla'ā ne la 'es'ao se māūr fakforo.
- A'sok ta kajanag rue'āk forot ne 'āe la 'oaf sin.
- Mōs la ōf mōs.
- 'Io la 'āe la faj pāu ta av het se tē ne la a'sok 'e te' ne terāni, ma kotāe fu' ma a'u'uā 'e a'ofiāg ne terān ta.
- Noh hāisok'ākiāg ma kāmāne'aga ma kāmānohoga – nā av la tēag'esea ma famōr ne hāiasoag se 'āe ma hāiasoag la a'ne'ne'āk 'ou huga.
- A'sok tē ne la a'ne'ne'āk 'ou huga ma hō' ririāf.
- Rē a'hāe la tēag'esea ma ta kātāunā'iget ne teak ta kilasat 'e ta tēet ne 'ou huga 'oaf sin.
- Se tōr av se 'io ma sākior ne social media.
- 'Inea ne tē ne 'āe a'mou 'ea'ea se 'āe – ās'āk la noh 'oaf'oaf.

Kop ma av he ta'ag la agtāu ma noanoa, ka kop ma av het ne tē lelei la pō. Jen 'ou rāe tē la iā la salat ne la 'inea toton ne 'āea, rē puer ne tes ta tēet ne 'ou huga pā 'ese ma ās'āk ta tē fo'ou.

Nōnō ka 'āe la a'faj ka 'ou huga kamāta la noh kokon ne 'ou filo'u kokon'āk ta tēet, ma 'on sal lelei ma'oit la pō la hāiasoag.

Ao hāiasoag nōnō ka 'āe pa 'es hāiasoag

lā tēet ne a'mou soksoko la a'faj ka filo'u la kokon'āk ta tēet 'e av ne 'āe la ao ta garuet.

Hāifāegag ma 'ou kāmānohoga ta ma kāmāne'aga ne far hāiasoag se ut garueag ne majau se maj te'is fak se ut garueag ne fā' sin 'e rāu ne pepat ne la tohim sin.

Rē fiāk'āk monē ne 'āe pō ma 'on la a'a'es'ao'āk ne

Nōnō ka 'āe kop la, 'io ne hāiasoag tes 'atama ' 'āe la pō 'e Work and Income

workandincome.govt.nz | 0800 559 009. hat ma sākior se rorog ne mou se redundancy budgeting advice 'e **sorted.org.nz** ne MoneyTalks, **0800 345 123.**

Tē ne la 'es'ao ka lelei la a'es'ao'āk se māūr fakforo

Te'is website his ne la 'es'ao ma nampa ne pō la he' ma haifäegag

- Mental Health Foundation of NZ: mentalhealth.org.nz | 0800 543 354
- Depression and Anxiety: depression.org.nz | 0800 111 757
- Anxiety NZ Trust: anxiety.org.nz | 0800 269 4389
- All Right?: allright.org.nz
- Youthline: youthline.co.nz | 0800 376 633

Te' ne sal ne la a'ne'ne'āk māūr (Wellbeing apps) ma haïasoag ne fā' ma rak'āk 'e sal fo'out 'e 'on 'i hete' (online e-therapy programmes)

- Beating the Blues: beatingtheblues.co.nz
- Clearhead: clearhead.org.nz
- Just a Thought: justathought.co.nz
- Melon Health: melonhealth.com
- Mentemia: mentemia.com
- Small Steps: smallsteps.org.nz

Rogrog ne mou se māūr fakforo ne la nāam 'e Ministerī ne Māūr Fakforo

- Healthy eating: health.govt.nz/your-health/healthy-living/food-activity-and-sleep/healthy-eating
- Physical activity: health.govt.nz/your-health/healthy-living/food-activity-and-sleep/physical-activity
- Sleeping: health.govt.nz/your-health/healthy-living/food-activity-and-sleep/sleeping

'Äe pā
haifäegag?

1737 iā nampat ne kat tög 'e ra se te' ne famör Niu Siråg 'e av ne 'ou huga kat noh fūrmarīq ra, ne 'ou mäeva fea, ne tēet mah se 'ou a'häe ne se ta pā fäeag ma ta le' hoi'akit. 'Äe la pō la he' ne fā' ma rak'āk 'ou a'häe se nampa te'is ma kat tög 'e ra ma säe ofraū se ta le'et ma 'e te' ne terāni, rān ma pög.

Ososia la ao ta 'ou garuet

'Ou la pō ne ta 'ou garue fumout tæe ke 'e 'ou la ösös ma ås'åk ne sal ma 'amnåk lelei 'atakoa ne la 'es'ao.

Fæag'åk ma rak'åk ne sei 'æa
Ka la sui'åk tapen 'æa?

- 'Ou la fæag'åk ma rak'åk ne sei 'æa tæe se kâinag garue ne 'æe majau sin, 'ou inea ma pot fak rân te', garue ne 'æe a'sok vâh ma tes tû 'atama tæe 'æe pō la ho'am la hâivæag ne la 'es'ao se ut garueag te'is.
- 'Æe kop la 'inea a'taf 'on 'es'ao ne te' ne 'ou 'inea ma pot fak garue se ut garueag ne ao famör garue.
- Rê a'hæe ne 'æe la fæag'åk ma rak'åk tapen 'æe 'e te' ne ut 'i la tatäu – 'e 'ou CV heta, LinkedIn ma 'e av ne la hâipōag mafat se maf. 'Io la rogrog ne ut 'atakoa 'i ne la fæag'åki ma rak'åkia 'æa la tatäu.

+

Såkiör ne kâinag garue ne la pō
Ka kâinag garue tes 'atama tæe la pō?

- Hat ma såkiör se nus ta, ne ut ne pā 'es famör la garue, ne **careers.govt.nz** la 'inea ne garue tes tæe ut garueaga pā 'es mij 'e terçni tē 'i.
- Ao sal la 'inea ne garue fo'ou tes tæe 'æe pō ås'åk sin ma 'æe la pō la 'ut'åk tapen 'ou 'inea fak garue se rerê ne hō' la rak garue hoi'åk.
- Såkiör ma ao garuet ne la hâila'oag ne tatäu se garuet ne 'æe a'sok vahia, ne hâila'oag ma 'ou pot ma 'inea fak garue.
- Såkiör ma hâisok'åkiag 'ou hâifæegag se famör ne 'æe hâi'eleag ma ka tape' ma se famör ne 'æe hâikâinagag 'e ut garueag ne tore.
- Hâifæegag ma famori la rak la 'inea te' ne kâinag ut garueaga ma garue ne la pō.

+

Online communication
Ka tes ta famori pō la ræe 'e gou 'e online?

- Få' ma af'åk 'ou as ta se te' ne ut ne ut garueag pā es famör la garue.
- Fû'åk ma fâ' la' la' ne 'ou garue 'e LinkedIn.
- Rê ta 'ou rogrog fak garuet 'e sal fo'ou te'is digital CV ma fâ' 'ou puk ta la tû'åk se' se te' ne garue 'atakoa ne 'æe pā nâ 'ou far'åk tē te'is.
- A'vâh a'lelei te' ne far tē fak garue ne 'æe 'a'sok 'e online.

+

Ösös ma nâag ne 'ou rogrog
Ka 'otou rogrog ne la nâ?

- 'Æe kop ma la hâipōag ma ta famorit ne 'e ta avat ne tore la garue sin, ma 'io la 'æe 'ou hâ'u la kelkelega la ma'ma'.
- 'Æe la noh ösös ma iqtîqt la se fea la rak'åk se taf ne sei 'æa. Se huçag fea.
- Rak la or ma sui'åk a'taf pâu 'ou a'hæe 'e av ne 'æe hâifæegag 'e ou la tög sæi'ot se famör ne puer se ut garueagat ne 'æe pā garue sin.

=

Aoag ne ta garuet

Rak'ākiōf Aleki Vaiola

'Ou la fāeag'āk ma rak'āk ne sei 'āea

- 'On talenet se maj ne garue te'is la puer garue se rī 'āteaga la hāiatāuāg ma fāu saghul ma on (16).
- Majau 'e hanhap ne puer garue se famori, matā' ma foh'āk ne te' ne tē la togi, fun tē la 'ā, a'ma'ma' tē, tōg tē, hāivāeag ne monē, hatag ne selene 'e vāhiag ne garue, rerē ne tōg'āk tē, matā' la garue ta noh lamlam, hāfāeag ma te' ne tōg tē 'e kampanē ma tōg'āk tē tape' ma se kampanē ta, ōsōs ne garue, foh'āk ma ošiāg ne garue se kampanē ofrāu ta.
- Te' ne 'inea ne la hāiasoag se a'ne'ne'āk ne huāg 'on famori, muā'āk tē, matā' la se a'hāe a'mah'āk ta tēet, rak la ao sal lelei la togia ma a'lelei ta tē noanoat ne raksa'at, ōsōs ne 'amnāk lelei se laloag ne fāu his ne la 'ut'ākia ut garueaga se muā, sākior a'toton ne ta tēet la se hāisarag garue.

Ao te' ne sal ne la pō garue

- Iā hāifāeagag ma kāmāne'ag ne garue 'e ut garueag ne hospitality hūn se la'la' ne ut garueag 'o ma kāinag 'inea fakgarue tes ta pā 'ese.
- Sākior ne tes ta garue ne fā ma pān sin pā 'ese – te ka iā nōnō 'es ma kāinag 'inea 'i'?
- A'tatāu te' ne fāeag titi' ne af'āk sin se te' ne garue ne pān sio se 'on 'inea ma pot fak garue – kat kokon'āk ra nōnō ka iā kat pō 'e ra pasān tarāu (100%) ma 'on 'inea fak garue.
- Iā fā' 'on as ta se te' ne ut garueag ne mou se aoag ne famōr ne pā garue se ta kampanēt (recruitment agency), a'fai se te' ne māļ ruerue ne rak'āk sal leleit se ao garue ma la' se rak luāk ne la sui'āk ta garuet ma ao tape' ma se so' titi' se te' ne kāinag ut garueaga la kel'āk ma rak'āk ofrāu se famori ne garue tes ta 'oris kampanē a'soko.
- Kamat la sākior te' ne ut ne la pō garue sin fak se Seek, Trade Me Jobs ma tape' ma se careers.govt.nz.

Hāifāeagag ne a'sok 'e online

- Iā sākior 'e Google ne tes ta fāeag'āk 'e ia ma iā jen te' ne tē 'e 'on privacy settings se te' ne 'on rogrog ne tēe 'e ut fo'ou te'is social media.
- Jen rogrog ne kop la jen 'e CV heta ma puk ta (cover letter) la āf ma te' ne kāinag ut garueaga.
- 'Inea la fā'ia ma hāe'ākia tē ne kop la af'āk se pepat la ao garue ma iā faksor'āk tape' ma se 'on kāmāne'aga la sākior ne iā fā' noj te' ne tē ne pā 'ese.
- 'Inea la fā'ia 'on puk ta (cover letter) 'e email ta.
- Sākior se LinkedIn profiles; 'inea la a'es'ao'āk LinkedIn.
- Kamat vāh 'on ao garuet 'e online ma tape' ma se hospitality job boards ma fū'āk vāh 'on rogrogo 'e LinkedIn.

Ōsōs ma nāag ne 'ou rogrogo

- Sākior vāh se Work and Income la hāiasoag se 'on tōg ne hā' ne la la' se avat nōnō ka iā la he'am 'e kampanē la tōg sājio' hūn se garuet ne iā pā ese.
- Ma 'on hā' leleit ka ma'ma'at se terānit iā la tōg sājio (interview).
- Taf pāu ne tes tēe iā la rē ma rak vāh se rerēt se tōg sājio.
- Taf pāu se rerē ne tōg sājio – ma hat vāh se rogrog ne pān sio se careers.govt.nz.
- Hat vahia se rogrogo 'e nus ta 'e rēko rērē ne hāifāeagag ne kat pō ra la a'sok māf se māf 'e careers.govt.nz.
- Gat ke av nā puk ne faksor'āk it ne iā pā garue – 'eagke 'ea nā a'eseat ma tā' ma ne ka iā nā puk ma'oi se ut garueag ma'oi.
- Kat kokon'āk ra nōnō ka iā kat pō 'e ra garue ta ne kat a'fāim ra ta tēet 'e kampanē ta – gat ke av hoala se mua.

1

‘On Tā ‘Inea ne ‘āea

Rak'ākia

Väeag te'is va'ön'āk 'äe la sākior ne sei 'äea ma tes täe 'äe la pō la nā se ut garueaga.

'Äe la pō la taf se tēet ne 'ou huga mah sin, tē ne 'oaf la a'soko, 'ou 'inea ma pot fak garue ne 'äe majau sin ma tes ta tēet ne tū'āk se 'äe 'e ta le' hoi'ākit 'e ta ut garueagat.

Sākior se
careers.govt.nz

Ka sei 'äea?

A'es'ao'āk av he te' la sākior se tē ne 'ou huga mah sin, tē ne 'äe 'oaf la a'soko ma tes ta pumuā se 'äe. Ka tes ta 'äe 'oaf la rē 'e avat ne kankanamo?

Rak la 'inea toton 'ou 'inea fak garue ma tē ne 'äe pō ma a'sok ma vāh a'lelei. 'Ou 'inea ma poto leum 'e 'ou māūr fak garue ma tē ne 'äe agtāu 'e 'ou māūr te', ma iā 'atakoa'ākia 'ou la rak'āk ne sei 'äea.

'E av ne 'äe la jen garue iā tē pumuet la 'inea toton ne kāinag pot ma 'inea tes 'atama täe 'äe 'ese ne pō la garue'āk la pō la hōl'āk se ta ut garueag hoi'ākit.

'Inea ma pot fak garue ne ut garueag pā 'ese hat tape' ma:

1. **Majau 'e hanhap 'i** – garue fak se nāsi, pot fo'ou ne la' 'e garue ne mer ta (software development) ne laisin ne hoa' lör ne tarāk titi' ta.
2. **Pot ma 'inea fakgarue 'i** – pot ma 'inea fak garue ne la pō la a'es'ao'āk se te' ne kāinag garue, fak se rēfiāk'āk ne ta tēet, muā'āk tē ne garue la hāiasoags e famori.

Te'is 'amnâk ti' saghul 'e hanhap ne poto ma 'inea ne kampanē pā 'es 'e famör ne la garue se irisa

Sąkior se te' ne kăinag pot ma 'inea tes 'atama tăe kampanē pa 'ese ma a'vâh 'atakoa te' ne tē ne fâ' sio.

'Ăe la pō se' ma la a'es'ao'âk te' ne tē a'sok 'e garue ne tē ne 'ăe agtău ma 'e laloag ne 'ou măuri. Hăifăegag ma 'ou kăunohoag ta ma 'ou kăumane'aga 'e reko văeag lamlam ka pumuă ne 'ăe 'es 'e hanhap ne poto ma 'inea fak garue.

Te' ne 'amnâk 'atakoa ne poto ma 'inea ne gou a'es'ao'âk vahia

1. Garue mah ka garue nonoj

- Tuan'ăkiget
- Gat ke av mată' se 'ou gargarue ma kokon'âk ma mamaf se 'ou garue ta
- Nă 'atakoa 'ou vahia se garuet ne foh'âk sin se 'ăea ma 'ăe a'sok a'lelei pău
- A'sok a'lelei pău ne garue

2. 'Inea la hăifăegag 'e hăiăf'ăkiăg se ta le' hoi'akit

- Hăifăegag ma făeag se te' ne kăinag famör tătū 'e huăg furmaria ma hăiăf'ăkiga ka la taf se famori tēet ne 'ăe pă rak'ăki
- 'Ou la nă a'lelei ne, ma tăr a'lelei ne, ta făeag ne a'nonoj'âk tē ne la 'es'ao se garue
- Ao ne 'ăe la 'es văeag 'e tăună'i la făeag 'e tēet ne la 'es'ao se hanhap ne garue
- 'Ou la făeag'ăkia 'ou a'hă

3. Ne'ne'i ma 'ou 'ofa

- Kel'âk ne 'ou huga 'oaf aier se ut garueag ta ma pă 'inea ne tese ta iris rē
- Rak la pō a'taf la'la' ne te' ne pesnes 'atakoa ne ut garueag te' mou sin
- Făeag'âk ma rak'âk 'ou a'hăe ne 'ăe noh tăr la nă 'atakoa 'ou ava la pasân tarău (100%) se garue te'is

4. Sąkior a'tiot ne ta 'amnăkit ma a'es'ao'âk ne salat ne la re fiăk'âk ta tē noanoat

- Fakput ma sąkior a'toton ne te' ne rogrog ne leum 'e ut tătū 'atakoa ne af'âk sio
- Rak la pō la 'inea tēet ne tatău ma tēet ne kat tatău ra ma kel se te' ne tē ne sok vâh la 'inea ne tes ta 'amnâk ti' pău ta
- La pō la 'inea'ia ne tes ta fuag ne a'hăe ne kel'ăkim se 'ăea

5. Rē fiăk'âk tēet ne noanoa

- A'es'ao'âk 'ou a'hăe la pō la sąkior ma re fiăk'âk tēet ne keleag la noanoa la pō la a'văhiăg ne te' ne tē la a'sok a'lelei pău
- Sąkior la 'inean ne tē 'i aier ne 'igkă', ma rak la sąio' tē 'e ta kăinag sąio't ne la pō a'nojnoj hün ne pefâ' ta
- A'sok ne ta rē puer leleit 'e rēko te' ne 'amnâk ne tuk vâh la rē puer

Te' ne 'amnâk 'atakoa ne poto ma 'inea ne gou a'es'ao'âk vahia

6. Hągarueaga

- A'sok ne garue ag'esea 'e hąifąegaga ma ős ne garue
- Garue la rē fiąk'âk la pō tekąe het ne noanoa ma te' ne kąugarueag 'atakoa ta la pō la hąiasoag
- Hąvąeag 'ou 'inea ma pot lamlama se ta famör hoi'âk

7. Hąkąinagagat ma famori

- 'On vavhina se 'ąe la garue ma famör tū, iris ne kop ma leum 'e ta hanuą hoi'akit 'e rân te'.
- Kat mao'ąkia ra te' ne kąinag aga ma rąe tē tūtū 'on le'et se le'et, ma 'ou la tår ne fąeaga 'e ta lio rąumąhin, ka a'sok hąifąegaga 'e hanisi ne 'e ta salat ne nonojo, la sok a'lelei te' ne 'amnâk tūtū
- Rak la 'inea tēet ne fąeg'ąkim ne kat pal'âk taf ra 'e hąifąegagat ne a'sok sin
- La pō la a'marår a'lelei pąu te' ne tē ne a'ökök ka hō' ta sūsūt se garue

8. Få' ne puk ne garue

- A'es'ao'âk jipear noj ne fąeaga, tape' ma nąag ne 'ån'ąki, saha, pą hap rua ne te' ne faki'oag ne kop la af'âk ma tape' se karama kop la noj pąu
- La pō la jen 'ou tē ne få' sio
- A'es'ao'âk fąeag ne la hō' furmaria ma få' puk ta 'e kąinag fą'it ne la åf ma iris ne puk te'is la a'hele' sin

9. Rē puer lelei ne 'ąea

- Matą' ne 'ou vąeagat 'e garue ma rak'âk mij pąu nōnō ka ma kokonot ma pą 'es hąiasoag
- Noh ao te' ne sal lelei ne la hąiasoag se 'ou la rak tē
- Se araruą la kel'âk 'ou se fea 'e av ne noanoa hele'ue
- Rak la a'sok la ną av tatąu se 'ou mår fak garue ma kąunohoga tape' ma

10. A'es'ao'âk ne 'ou 'inea ma 'ou a'hąe la a'sok ta tēet 'ąe 'esea het ma kamat ta 'amnâk fo'out

- Ną 'ou vahia ma ava 'e garuet ne vąe se 'ąea la hąiasoag tape' ma se ta le' hoi'akit, ma tape' ma la a'sok ta garuet ne kat få' ra ne af'âk ra 'e 'ou pukut ne ną se 'ąea 'e ut garueaga
- 'Ąe kat tår ra la le'et la 'ea se 'ąea garue tes ta la rē – kat a'noa rak'âk ra ne hahan'âk ra garue ka a'sok la pō la 'amnâk fak garue la a'vån a'lelei
- A'es'ao'âk a'hąe la fup'âk ta 'amnâk fo'ou – a'es'ao'âk sal fo'ou ne la rē fiąk'ąkia ta salat la hąiasoag la a'ofia te' ne tē noanoa
- Kamatag ne jen ne tē ma hąiasoag la 'ut'ąkia se rere te' ne a'hąe fo'ou lelei 'atakoa

Rogrog ne mou se tē ne 'äe pō la a'soko

Fâ' ne te' ne 'ou 'inea ma pot fakgarue la hāiasoag la rāea tē ne 'äe 'ese, ma 'e ut tes ta 'äe a'es'ao'āk vahia 'inea ma pot fakgarue 'i. Iā la pō se' ma la hāiasoag la kel'ākia se famori 'ou 'inea ma pot fakgarue, ma 'äe garue'āk tapen tē 'o ma tē lelei tes ta pō 'e on fakmuri.

Fâ' ma af'āk ne 'ou 'inea ma pot fakgarue se 'ou CV heta iā tē pumuet.

Rogrog ne mou se tē ne 'inea ma pot fakgarue ne 'äe pō la a'soko e:

- la la'oag 'ese ma garuet ne ösös la nā 'ou puk far tēet se garue ta'ag
- la iof'āk se 'ou garue ne a'sok vahia ma tē lelei ne ma lamlam ne 'äe hoa' 'ou garue ta hele' sin
- kel'āk tēet ne 'äe rē ma hāia'leleigen tē ne soko
- nā aier'ākiaq ne 'äe 'es 'e kəinag 'inea ma pot fakgarue ne pā 'ese se garuet ne 'äe nā sin 'ou pukut la pā garue 'e garue ta'ag.

Af'āk ne'ne' ne 'ou 'inea ma pot fakgarue se garue ta'ag la rē la 'äe la no' se 'ou 'inea 'e lelea' ne tore.

'Ou rogrog be la fâ' hün se 'ou 'inea ma pot fakgarue kop pəu la iof'āk pəu se 'amnāk fak garue ne pā 'ese ma fâ' a'toton pəu tē 'o ma hat tape' ma te' ne tē ne sok hün se 'ou garuet ne a'sok sin. A'es'ao'āk fäeag ne lelei, iof'āk pəu se 'amnāk ne garue ta ma fäeag ne kel'āk 'äe rue ma a'sok ta tēet.

La 'io la 'ou 'inea ma pot fak garue ne la fâ' ma af'ākia la la'oag 'esea ma 'amnāk ne garuet ne 'äe nā 'ou puk far tē ta, sākior se te' ne tē 'i:

1. Hil ta 'ineat ma pot fakgaruet ne ut garueag ta'ag pā 'ese 'e avat ne pān 'oris garue te'is.
2. 'lo hō' ma rē a'häe ne ut tes ta kop ma 'äe a'es'ao'āk 'inea ma pot fakgraue ta'ag.
3. Fâ' ta hāihā'iget se te' ne kəinag 'inea ma pot fakgarue ne la tatəu ka hāila'oag ma tē ne fâ' ma pān pā 'es se garue ta'ag ma la rē la 'äe la tū'āk se' ma la le'et ne la āf pəu se garue ta'ag.

Kəinag 'inea ma pot fakgarue tes ta la hat se hāihi'iāmg hete'is

1

'Inea ma pot fakgarue tes ta la fâ' ma pān se av ne la nā'ia ta garuet pā 'ese la famori la nā 'oris puku far tē ta se garue ta'ag

Fâ' tē ne la rak'āk a'häe, 'amnāk ma rogrogo 'e salat ne kat a'susu ra filo' 'on famori, ma a'es'ao'āk te' ne kəinag sal ne la rak'ākia se famori la vavhian ka taf se 'oris la pōag ne 'amnāk ne garue ta.

2

Tē ne la hāila'oga

'lo hō' ma rē a'häe ne ut tes ta kop ma 'äe a'es'ao'āk tapen 'inea ma pot fakgraue ta'ag.

- Garue 'e maj te'is customer service, tār ne telefon ta ma hāifäeagag mafat se maf ma famori, sui'āk ne rērē ne garue ma 'amnāk ne mou se pāg ta. Ma 'on famör 'e 'on rerege kop ma noanoa se iris la hat tē ne fə'i ma iris ne tore kop ma fäeag fakfifis ta la ökök ne mea'mea' pəu.
- A'fai a'lelei pəu se tē ne iris la sāj'o.
- A'sok a'lelei hāikəinagaga ma famör ne la hāifäeagag ma 'äe 'e ut garueag ta – rē la 'oris huga la noh fūrmariā.
- A'es'ao'āk kəinag hāifäeagagat ne la āf ma famör ne hat la cleints. Sui'āk a'taf 'e a'es'ao'āk ne kəinag fäeag fifis ne vavhina.

3

Rogrog ne mou se tē ne 'äe pō la a'soko e

Sui'āk a'taf pəu rogrog ne mou se hanhap fakmonē se famör ne la hāifäeagag ma 'äe, a'es'ao'āk fäeag fakfisi ne vavhian la pō la taf ma a'es'ao'āk kəinag hāifäeagagat ne la āf ma famör ne hat la clients ne ut garueag ta. Tē te'is la a'hele se famori la pō la a'sok ta rē puer leleit, ma 'ut'ākia se rere 'oaf 'on famori se 'amnāk ne hāiväeag se'.

1

'Inea ma pot fakgarue

Få' ta 'ineat ne pot fakgaruet ne 'äe 'oaf la a'es'ao'åk ka iå tēet ne 'äe hat la pumuå se' 'e te' ne 'inea ma pot fakgarue ne tore.

2

Fakse

'lo hö' ma rē a'häe ne ut tes ta kop ma 'äe a'es'ao'åk tapen 'inea ma pot fakgraue ta'ag.

3

Rogrog ne mou se tē ne 'äe pō la a'soko e

Få' 'ou roggrog ne la sui'åk a'taf ne 'äe a'es'ao'åk tapen 'ou 'inea ma pot fakgarue ma tes ta tē ne sok hün se a'es'ao'åk ne 'inea ma pot fakgarue 'og.

Te' ne faki'oag ma aier'akiag ne 'ou garue lelei ma garue maha

'Ou garue lelei la rak'ak se kampanē te'is 'ou aier'akiag ne 'ou garue lelei, ma 'ou 'inea ma poto.

Kop la:

- af'ak ma a'taf pāu
- ka la la'oag ag'esea ma garuet na 'āe aoa
- 'e 'on 'ihete'.

Tē lelei ne la pō kat a'noa ra la ti'.

Nā ta aier'akiget 'e te' ne garue lelei ne 'āe a'sok vāh.

Fak se:

- rak'akia lamlam ne garue ne a'sok sin
- a'vāh ne garue 'e av het ne faj la a'vāhia
- pō se pasan sivaghul ma vāl (98%) 'e 'ou garue leleit se famör ne tög tē 'e kampanē ta 'e 2020.

Ka tes ta hün ne tög ne 'ou garue lelei te'is ma 'e pō 'e tese täre iā tē pumuet? Ka tē tese täre 'āe pō sin 'e kampanē ta? Ao la räre ne tē lelei tes ta pō ma a'soko ne la hāila'oag ma 'ou 'inea ma pot fakgarue lamlam pāu ta.

Te' ne 'ou garue lelei 'atakoa

Ka pō 'e tese iā tē pumuet ma 'e pō 'e tese 'āe fakman'ia'ak 'ou garue lelei te'is?

Ka 'inea ma pot tes täre a'es'ao'akia?

'Ou la fäeag'äk ma rak'äk ne sei 'äea

'Ou fäeag'äk ma rak'äk ne sei 'äea la 'es'ao se ut garueaga ma la tū'äk sio 'e ta le' hoi'akit.

Te' ne 'amnäk 'atakoa:

1. 'Ou poto ma 'inea, 'ou garue lelei ma talene. Ka tes 'atama ta leu vavhina e se 'äea, fak se, fäeag 'e so'o, rako, 'oaf la a'fai ma fäeag se famori?
2. Kat tes ta ut garueaga rak'äk iris pä 'ese ma la hãila'oag ma 'ou leleim ne 'ou ne'ne' fakgarue – 'inea ma pot fakgarue ne iof'äk pãu se garue ta, tē ne 'ou huga sin 'e hanhap ne garue, 'äe la äf se tīm ta.
3. Ka hãiasoag tes 'atama ta 'äe pō la hãiväeag se garue te'is – 'amnäk ka tes 'atama ta 'ou huga mah sin ne iof'äk sin? 'E 'ou la garuet 'e ut garueag te'is, ka tes tä 'äe la pō la ho'am la hãiasoagat la jen tapena ut garueag te' ne 'e fuag hete'? Ka tes ta tēet ne la uē' 'ou huga?

Fakse: Rak'akia roggrog 'on Aleki

1

Ka tē tes ta gou lelei se?

- Fäeag ma noh a'fai se famori
- Huag totoak 'e av ne noanoa soko
- Matã' la a'es'ao'äk a'lelei pãu 'ou ava
- Sok'äk a'lelei tē ne raksa'a

2

Ka tes ta ut garueag ta pä 'ese?

- Lelei pãu hãifäegaga ma hãif'äkiga se famör ne hãikainagag ma kampanē ta
- Juj'äk ne kel'äk te' ne tē se lelei ma ao pot la a'lelei mij pãu ma a'sok nonoj
- Majau 'e muã'äk garue 'e rī 'äteaga
- Garue lelei pãu ma kãugarueag ta

3

Ka gou la pō la hãiväeag tapen tē ne gou 'inea se ut garueag ta?

- Matã' la te' ne garue 'atakoa 'e rī 'äteag ta la se hãisarag la famori la pō la 'äte 'oaf'oaf ka furmaria
- Lelei pãu 'e a'ne'ne' huag 'on iris ne garue fun tēla'ã la rue sagsag
- La pō la a'lelei tē ma'oit 'e ta av luak het
- Garue a'lelei 'e lalaog ne kãugarueagat ne hãi'eleag, hãihanisiãg ma garue 'e 'oaf'ofa

'E tēkãe ne af'äk sio 'e lopo sãkior ma fã'ia tē ne la rak'akia ma a'tū'akia 'äea

1

Ka tē tes ta gou lelei se'?

2

Ka tes ta ut garueag ta pä 'ese?

3

Ka gou la pō la hãiväeag tapen tē ne gou 'inea se ut garueag ta?

2

Ao sal ne la pō garue

Rak'ākia

Vāeag te'is 'io se:

- te' ne sal ne la ao garue
- hāifāegag ma te' ne famör ne 'āe 'inea ma or se ta le'et 'e ta ut garueagat ne 'āe 'oaf sin la pō la hāisok'ākigen 'āe se ut garueag ta
- ao sal se ta kāinag garue fo'out
- Rako, resoni ma ao ne pot fo'ou fak garue.

Fak se garue ne la pō 'e Health Care Assistant sākior se careers.govt.nz

Health Care Assistant

Kaiāwhina Haumanu Hauora/Kaimahi Atawhai

Alternative titles for this job

Health care assistants support nurses and care for people in private homes, hospitals, general practices or rest homes.

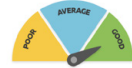
Pay

Health care assistants usually earn

\$20-\$25 per hour

Source: DHBs, NZ Nurses Org and MSD, 2019.

Job opportunities

Chances of getting a job as a health care assistant are good due to increasing demand for their services.

Length of training

1-2 years of training usually required.

Industry

Health

 Vocational Pathways [More](#)

- [Social and community services](#)

Ut ne 'äe la ao garue

Ao garue:

- 'e job vacancy ma recruitment websites
- 'e matanitū ta, council ma 'e website ne ut garueaga
- 'e social media
- 'e puk ne fa' ma pān 'e ut garueaga
- 'e ut garueag ne ao famör la garue se ta kampanē hoi'akit (recruitment agencies)
- ne 'e kāmāne'aga ma kāmānohoga
- 'e ut ne sāe ofrau la kampanē la pō la ao famör la garue (job expo & events).

'E ut garueag ne kat pān ofrau ra 'oris garue se ta ut hoi'akit ma 'äe pō se' ma la ao se kāmānag ut garueag 'i

Se foh'akia 'ou ao garue ta se ut 'i ma job vacancy websites ne recruitment agencies. Pasān hifaghul (70%) 'e garue te' ne kampanē 'i a'es'ao'āk 'oris hāi'ineaga.

Pasān folaghul (30%) garue ne rak'āk ma pān se taf ta

Sal ne famör ne ao garue 'oaf la ao 'oris garue

- Iris fā' 'oris puk rogrog ne garue (CVs) ma nā se ut garueaga
- Fā' ma nā 'oris puk ne ao garues se te' ne garue ne iris 'oaf ma rāe 'e internet, 'e social media ne nus peap ta
- La ma kel famör ne garue se ut garueag ne ao famör la garue (recruitment agencies)

Pasān hifaghul (70%) ne ut garueaga kat foar ofrau ra ne iris ao famör garue

Salat ne kampanē 'oaf la ao 'oris famör fo'ou la garue

- 'E 'oris hāi'ineaga ma famör ne iris 'inea 'e garue ne ta ut hoi'akit
- 'E famör ne garue se irisa 'e 'on 'i hete'
- 'E sākior ne te' ne garue ne af'āk sio 'e online

Ao ne kāmānag garue tes tā kampanē pa 'ese 'e 'on 'i hete':

careers.govt.nz/jobs-database

Ås'åk la na vahia 'e ao ne ta famör fo'ou ne la pō la hāiasoag se 'āea

Hāisok'ākiag ma aoag ne famori (networking) iā 'amnākit la fup'ākia ta pure'agat ne mou se hāisok'ākiag ne famör garue ma famori. Pasān 70 'e garue kat no'āk ra se taf ta ma iā tē pumuet la rak la 'inea la network.

'Amnāk ne hāisok'ākiag ma aoag ne famori la nā ma hāiasoag se famori, fakse:

- rak'āk ne hāi'ineag ne famör 'āe 'inea le'et se le'et
- hāivāeag ne rogrog ne 'āe rāe pān
- nāag ne 'ou ava.

Rē a'hāe se famör ne 'āe kop ma pō la network ma, ma fā' 'oris asa se lopo.

Famör ne 'āe 'inea a'lelei pāu

Famör ne 'āe garue ma 'e av ta, famör ne puer garue (managers), famör ne 'āe rak ag'esea ma (alumni), 'ou kaurahoag ta (whānau), 'ou kauramane'aga, ma kauramane'ag ne 'ou kauramane'aga.

Far'āk la iris la hāisok'ākigen 'āe se ta le' hoi'akit

Hāisok'ākiag hāifāegaga se online ne LinkedIn la mij pāu 'e vahia ne 'ou taurā' ta

Famör ne 'āe kat 'inea a'lelei ra ka hāipōag karāu

Fak se: famör rē rako, famör ne 'ih ma fāeag 'e ta so'ot, 'ou kaurakoag ta, famör ne 'āe hāipōag 'e 'ou pure'aga ta.

Famör ne 'āe kat 'inea 'e ra

Se iris ne tae 'e garuet ne 'āe pā 'es pāu, 'e ut garueaga ne kampanē.

Tāupir te' ne rogrog ne fā' 'e 'online, saio' tē nōnō ka kat taf ra

Fup'āk sal ne la hāisok'ākiag ma famori

Famör ne 'āe la pō la hāiasoag

Ås'āk la garue se ta utut ne kat tōg 'e ra ne garue ke se aoa' he his 'es ta 'e ta gasavat la pō la hāipōag ma ta famör fo'ou.

Ka la ao tapen famori

‘Ou la haisok’akiag ne ‘äe se ta famör hoi’äk la haisoag se ut garueag ne kat foar ra ‘oris garue se taf ta.

Ma ‘on sal ma’oi la pō la a’sokoa haisok’akiag ne famori:

- rak’äk se ‘ou kəumane’aga ma kəunohoga ne ‘äe ao ‘ou garuet
- la’ se te’ tənā’ ne fəi se ut garueag la həipōag ma tape’ ma se so’ fak garue ne ut garueag la tənā’i
- sok’akia ‘ou həkəinagaga ‘e social media tape’ ma
- teag’esea ma ta kəutəuna’iget ‘e hanhapat ‘e ou garue ta
- la’ se ut ne te’ ne kampanē ‘atakoa la tənā’ la rak’äk ne tes ta iris rē ma famör tapena tæe iris pā ‘es la garue
- he’ se te’ ne ut garueaga la səio’ ne iris ma ‘oris garue la rē
- ‘ih famör ne puer se maj ne famori (HR managers) ‘e ta ut garueagat la həipōag la ‘iom kōf
- a’sok ta tög səio’t ma ta famör puer garuet (manager).

Fā’ a’lelei pəu ‘ou rogrogot ne la maf’akia ‘äe

Rogrog te’isi ne fā’ sio ‘e ‘äe ne fäeagat ne ‘äe a’potsusun sin tæe salat ne la rak’akia ‘äea ma garue tes tä ‘äe aoa.

‘Ou rogrog luket ne ‘äe ös sio

‘E avat ne ta le’et səio’, “Ka tes tæe ‘äe rē?” Ma ‘äe la tög tapen?

Foh luək fol ‘äe pō la a’hæe’äk:

1. ‘Ou tög ne səio’ ta la se sir’äk seken he folaghul (30secs) ‘on roa.
2. ‘Ou poto Ma ‘inea (ne la ‘es’ao tapen se kampaneēt ne ‘äe pa garue sin) kop la a’taf pəu.
3. ‘Äe kop la a’fūmou’äk ta ‘amnək he his.

‘Ou rogrog ne la äs’aki

‘Otu asa le:

Gou garue:

Gou garue ma (fəu his ‘e ou garue ta):

‘E ‘on ‘i hete’ gou te’is aoao ‘otou garue fo’out:

Gou pā garue pəu ‘e ut te’is:

Səkiar se careers.govt.nz se hanhap ne həkəinagag ma famori:

careers.govt.nz/articles/network-into-a-job-with-the-perfect-elevator-pitch

Ös la tʰuná' ma ut garueaga

Tʰuná' te'is la pō 'ou av het la hʰifäegag ma kampanē ne 'äe pā garue sin la 'inea toton la'la' ne 'oris ut garueag ta ma sei ta iris pā 'es la garue se irisa.

Te'is av leleit la sʰio' te' ne kʰinag garuet ne 'äe pō la rē ma 'inea ne pot ma 'inea fak garue tes tæe ut garueag te'is pa 'ese. Se 'ea se irisa 'äe pā 'es 'e garue ta'ag – 'ou la hʰifäegagat ma irisa la rak tē 'e 'oris ut garueag ta ne pesnes ta.

1. Ka la maf'āk tapen 'ou pā hʰifäegagat ma ta ut garueagat

Hʰifäegag ma irisa 'e fʰa' ne ta pukut ne LinkedIn. Sui'āk ne sei 'äea ma pō 'e tes ta 'äe pa hʰipōag. Famör 'on rerege la 'oaf ke la hʰifäegag 'e telefon ta ma kat a'noa ra la hʰipōag maf se maf.

2. 'Äe kat seminte a'sok ra hʰifäegag ta

Sʰkior ut garueaga te'is ma kʰinag garue tapene tæe iris rē. Rak te' ne tē ne la pō la 'inea la 'es'ao'āk a'lelei av hete væe la tʰuná' ma 'äea. Sʰio' a'toton la'la' ne kampanē ta la pō la rak te' ne tē ma'oi ne kʰinag garue tapene tæe iris ao famör la garue.

3. 'E av ne 'äe la hʰipōag ma irisa

- Hʰa'āk ta hʰa' ma'ma'at se tʰuná' ta.
- 'Ua'ua'āk se irisa 'e naāg ne 'oris ava la hʰipōag la tʰuná'.
- Fäeag'āk mea'mea' 'äea ma ut ne 'äe leumea ka se 'ut se muʰ.
- Sʰio' se iris ne tapen roa ne av het iris pō la hʰifäegag. Matʰa' la tōh ma 'e av het ne rak'āk sio. Ka nōnō ka sir 'e av het ne fʰai sio, ma far'āk se irisa ne la pō la 'ut se muʰ hʰifäegag ta.
- Sʰio' ne la sʰi'āk la fʰa' ne teak rogrog ne mou se tʰuná' ta se 'äea.
- Avat ma ne 'äe vʰhie, 'ua'ua'āk se irisa 'e nā ne 'oris ava la fäeag se 'äea.

4. 'E vʰhiag ne tʰuná' ta

- 'E avat ma ne tʰuná' ta vʰhie, fʰa' te' ne 'amnāk lelei 'atakoa ne hʰifäegag sin.
- Nā ta fäeag ne 'ua'ua'ʰki 'e vʰhiag ne 'ou tʰuná' ta, 'e email ne LinkedIn.
- Rak'āk se irisa nōnō ka 'äe pō vʰh ta 'ou garuet ne hil vʰh ta 'ou garue fo'out 'e rēko tʰunʰit ne vʰh se'.

Kel se mʰal te'is: Rērē ne tʰuná' ta: Salat ne la pō 'amnāk ta

youtu.be/CXZDTDBLKRE

Faksor'åk la ʔaunå' la 'inea toton kampanē

ʔaunå' te'is la pō la haʔiasoag la haʔipōag ma ut garueaga ma la pō la 'inea ne garue te' la åf ma 'æe.

Faksor'åk la iris la nāaf ta rogrog ne mou se rērē ne ta ʔaunå'it:

Noa'ia, 'otou asa le Aleki Vaiola

Gou hathat se ou LinkedIn profile ta ma gou ræe ne 'æe ma 'ou 'inea lamlamat 'e tekæe ne puer garue 'e ut 'ātēaga. Gou garue ma fau 16 'e rī 'ātēaga 'e Wellington a'ti' se' 'e fūag fak puer garue (Manager ne Rī 'Ātēag ta).

Nōnō ka 'æe la 'oaf ma gou pā haʔifæegag ma 'æe 'e rēko 'ou pot ma 'inea fak garue 'e majat ne 'æe garue sin.

Ka tæe ka gou la pō la fæeag a'toton se 'æea 'e 'ou garue te'is? Gou 'inea ne 'æe popot pāu ka nōnō ka la pō ta menet he ruagghul (20mins) la pō la nā ma gou la 'oaf ti' pāu ka 'ua'ua'åk sin.

Faiåkse'ea
Aleki

Sajo' ne la ös la potsusun

Sajo' 'i la pō la hāiasoag se ta le'et la kamat la hāifāegag se 'oris garue ma garue tes hoi'āk tæe iris la pō la 'io sin.

Vāega/Garue

- 'Äe la pō la fāeag'ākim la'la' ne kajanag garue te'is 'e taon te'is (city)?
.....
- Ka 'æe pō tapen garue te'is?
.....
- Ka tes 'atama tæe 'æe rērē 'e laloag ne terån ta?
.....
- Ka ma ta 'on tēet 'e rēko 'ou garue te'is ne famori la ferehit sin?
.....
- Nōnō ka la pō la hō' se 'on kamataga, ma ta 'on tēet 'æe la pā jen 'e hūn se 'ou garue te'is?
.....
- Ka tes ta la'la' ne garue 'on le'et ne kotā hil se' la garue 'e kajanag garue 'eseat?
.....

Maj Fakgarue

- Ka tes ta soksok 'e laloag maj fakgarue te'is 'e Niu Sirāgi? Te ka maj fakgarue te'is fup ne tuk ma kikia se lopo?
.....
- Ka kajanag 'inea ma pot tapen tæe ut garueaga pā 'es 'e ut garueaga 'e maj fakgarue te'is?
.....
- Te ka ma 'on famör ma'oi e ao garue 'e laloag ne ut te'is?
.....
- Ka 'æe 'inea ta le' hoi'ākit la pā fāeag se goua? Te ka 'æe la pō la hāisok'ākigan gou 'e ta email het?
.....

Te' ne 'amnāk lelei ne la 'ut'ākia 'ou maūri se rere

- Te ka ma 'on kajanag 'ineat ne maj fakgaruet ne mea'mea' famör ne la garue sin?
.....
- Ka 'æe ma 'ou a'hæet ne sal tes tæe la gou la pō la sur se hanhap te'is?
.....
- Ka tes ta la gou la ösös ka la 'es'ao?
.....
- Ka kajanag 'inea garue tapene tæe 'æe aoa?
.....
- Ma te ka kajanag kau famör tes tæe 'æe a'hæe'āk la gou la pō la teag'esea ma?
.....

Taunā' 'ou sajo'o se sajo' ne fā' sio se lopo:

‘Io ne la rak garue fo’ou ne hö’ la rak garue

‘E laloag ne ‘ou sākior tē te‘is, te ka ‘äe räe ne ‘äe kop la hö’ la rak garue hoi’āk ne rak ta garue fo’out? Rak tē fo’ou ‘e ‘otou garuet ‘e ‘on ‘i hete’ ne rak la rē ta garue fo’ou hoi’ākit la a’vavhiān la pō ta ‘ou garuet.

Rak ne ta ‘inea ma pot fo’ou la hat tape’ ma rakoag ne tē ‘i la hāiasoag la ‘ut’ākia ‘äe se rere ‘e ‘ou fuāg fakgarue ‘e ‘on ‘ihete’ ne avat ne kankanamo.

Sal ne la pō la hāiasoag se rak ‘inea ma pot fo’ou la hat tape’ ma:

- coaching ma mentoring
- garue ka rak garue ‘e av ‘eseat ma, hat tape’ ma apprenticeships
- tög la rak ka pō la garue
- vāe la a’sok karāua ta garuet (secondment)
- rak tē ‘e sal fo’ou te‘is online ma a’sok neta rak luket se ta ‘inea ma pot fakgaruet (micro-credentials).

Nōnō ka ‘äe pā höl se ta garue fo’out, ‘äe kop ma kop la hö’ la rak garue hoi’āk.

Sal ne la pō la hö’ la rak garue la hat tape’ ma:

- rak ka kat a’noa la’ ra se ut rakoag ta
- resön he his ‘es ta teak se rak tē ta
- resön ‘atakoa teak se rak tē ta.

Sākior ne hāiasoag tes tāla pō se rak garue:

- Vāeag monēt ne iof’āk se Targeted Training ma Apprenticeship: careers.govt.nz/articles/retrain-for-free-with-ttaf
- Kat a’noa tög la rak: careers.govt.nz/courses/funding-study-and-training/fees-free
- Vocational education ma rak garue: careers.govt.nz/articles/choose-a-vocation-for-a-better-future

Rak ta 'inea ma pot fo'ou

Tom garue 'e ut ne fū'āk rī

Iā ao ne k̄ainag rak ne faki'oag tes
tāe iā pō la a'soko la h̄aiasoag la
'ut'ākia iā se rere

Iā la' la garue ka rak garue 'e av
'eseat (apprenticeship)

Iā pō 'on puk ne garue mere
(electrician)

Rak 'inea ma sal fo'ou se garue

Maia garue 'e maj fakgarue ne turis ta

Iā s̄ākior ma r̄ae k̄ainag garue tes
ta la h̄aila'oag ma 'on 'inea ma pot
fakgarue, ma s̄ākior ne resōn tes ta la
pō la teak 'e ut rakag te'is polytech 'e
utut ne 'eleaf se utut ne iā noho e

Iā sur ma rak n̄ās

Ma iā pō ma a'v̄āh 'on rako ma garue
se 'on pure'ag ta

**La pō la 'inea ne k̄ainag rak tapene ma te' ne rak
garue fo'ou:**

careers.govt.nz/plan-your-career/find-out-about-study-and-training-options

3

Rē a'hāe ma rē ta tēet

Rak'akia

'E laloag ne vāe te'is 'āe la rāe:

- rak'akia salat ne la tōg tapena te' ne garue ne pān sio
- la far'āk ma fā' tapen 'ou pukut 'e online se ta garuet
- 'amnāk lelei ne la hāiasoag la fā'ia 'ou CV heta ma puk ne faksor'aki (cover letter)
- puer'āk ma sal lelei se rērē ne aoag ne famör ne la pō la garue se garue ta'ag ne rak'akiof
- la ösös tapen 'āe se 'ou tūnā'it ne la tōg sāj'o
- tes ta 'āe la rē hoi'akia la sok'akia 'ou 'amnāk te'is.

“Se huag 'af'af, gat ke av huālā se muā. 'Āe la hāipōag ma ta sal noanoat ma te' ne tē ne la sok la a'ökök 'ou a'hāe. 'Āe la na 'ou vahia la se huag 'af'af, se fū'āk ta tēet ma nat ke av garue mah.”

David Letele (Brown Buttabean)
Fā 'usut (Boxer) ma hāiasoag se famori la 'ut'akia 'oris mājūr fak foro (Life Coach)

A'tataū 'ou 'inea ma potō se te' ne garue ne pān sio

Ao ta garuet 'e garue ne pān sio ne 'ou hūga 'oaf sin ma tāupir se te' ne 'amnāk ne af'āk sio 'e lopo.

1 Hat se garuet ne pān sio ma fā' te' ne tē ne garue ta pā 'ese ma ag lelei 'atakoa ne kampanē ta pā 'ese

Fak se:

- lelei pāu 'e fāeag fā'i ma av ne hāifāeagag ma ta le' hoi'akit
- pō la garue ag'esea ma kaguarueag ta ma hāigarueag la a'sok a'lelei garue
- pō la rē fiāk'āk tēet ne noanoa
- matā' a'lelei pāu av ne vāe se ta tēet ne ta le'et la se fep
- 'inea a'toton ta garuet ne 'inea pot fo'ou ne hothot 'e terāni te 'i
- potususun se hanhap ne pot fo'ou la' mer ta (technology)
- pō la garue 'e av ne noanoa soko ma kat 'es ta tēet la fū'ākia ne a'af'afa hūga
- hūga ririāf ma la rē ta garuet ka kat a'noa ra la 'ea
- lelei pāu 'e hāikāinagagat ma famori.

2 A'sok tape' ma se 'ou garue ta ne sui'āk a'taf ne famör ta (nōnō ka tekāe te'is ke la a'sok)

Te'i la 'atakoa'āk te' ne tē ne kampanē ta 'ese hūn se garuet ne pān sio.

3 Sākior se careers.govt.nz

A'es'ao'āk search box la rāe se garuet ne 'āe pa 'ese. Garuet ne pān sio la rak'āk, ne kāinag rak lamlam ma 'inea ma pot fakgaue tapene tā pā 'ese. Te te'is la pō la rak'āk ne kāinag 'inea tes hoi'āk tā 'āe 'ese.

'E 'on 'i hete 'āe hāiatāuag la rāe te' ne kāinag 'inea ne pot hoi'āk ma garue tes 'atama tāe 'āe rē vahia la 'es'ao se garuet ne pān sio.

'Amnākit: Se kokon nōnō ka 'āe kat 'es ra 'e te' ne 'inea ne pot ne rak'ākim hūn se garue te'is

Nā 'ou puk ne pā garuet se utut ne 'āe 'es 'e 'inea ma pot fak garue ma'oi ne garue te'is pa 'ese.

4

Sąkior a'toton ruerue ne kampanē ta

- 'lo se te' ne rogrog ne rak'ąkim 'e kampanē te'is, fak se tes ta iris tög'ąk se famori, ne kųinag garue hųiasoag tes tųe iris nų se famori, ne 'oris 'amnųk fak garue ne fų'ąk la iris la a'sok se famori, ne tes hoi'ąk tųe 'ųe pō la rųe 'e rųko 'oris ruerue fak garue. 'ųe pō la sąkior se 'oris website ta ne fųeag se famōr ne 'ųe 'inea.
- Fų' ma ąf'ąk fųeag ma fųeag pup his ne 'ųe pō ma sąkior ma rųe 'e ut 'i. Se mao'ąkia la a'es'ao'ąk fųeag pup 'i 'e avat ne 'ųe ōs 'our rogrog fakgarue (CV) ne la fų' 'ou puk ta se kampanē ta.

5

Fų' te' ne 'ou 'inea ma pot fakgarue ma tes 'atama tųe 'ųe potsusun ma te' ne garue 'atakoa ne 'ųe rų vųh ne la pō la tatų ma garuet ne pųn sio

- Fų' te' ne 'ou 'inea toton 'e ta kųinag garuet (techincal skills) ma 'inea fak garue ne pō 'e ut garueag ne 'ųe rou se' ne la pō la hųila'oag ma te' ne tųe ne pų 'ese 'e garuet ne pųn sio. Fų'ąk te' ne tųe lelei ma 'inea fak garue 'atakoa ne 'ųe pō la rųe ne 'ese ne ut garueaga pų 'ese ne aoa 'e ta famorit ne la garue se irisa.
- A'hųe a'totoak se te' ne 'ou aier'ąkių ma pilif fakgarue ne mah se 'ou huga ma 'amnųk tes 'atama tųe 'ųe 'ese ne la hųila'oag ma 'amnųk ne ut garueag ta.

6

Fakput aier'ąkių ma tųe ne la sui'ąkia 'ou 'inea ma pot fakgarue ma tųe ne 'ųe a'mou a'a'sok 'e 'ou mųr fakgarue ne la hųila'oag ma 'amnųk ne garue ta'ag.

Se te' ne 'inea ma pot fak garue ne pųn sio ne pų 'ese, fų' te' ne tųe ne 'ųe rų vųh 'e ou mųr fak garue ne 'ųe a'es'ao'ąk tapen. Fų' te' ne tųe ne 'ųe pō ma a'sok a'lelei ka 'e hanhap fakgarue ne kel'ąk ne 'ųe a'es'ao'ąk te' ne pot ma 'inea 'i 'e av ne 'ųe gargarue 'e av ta.

'E 'on 'i hete' 'ųe iųtiųt'ia la kamat la fų' 'ou rogrog fak garue se 'ou CV heta ma pukut ne la la' ag'esea ma 'ou CV heta ma la iof'ąk pų se pų 'eset ne garue te'is rak'ąkia.

Tųe airet: Kampanē noh popot 'e te' ne ava

'Ou rogrog fak garue 'e CV heta ma pukut ne la la'oag ag'esea ma 'ou CV heta kop la rak'ąk ma kel'ąk 'on tatų ma hųi'eleag pų ne 'ou 'inea ma pot fak garue se 'amnųk ma pų 'es ne ut garueag te'is.

Matų la 'ou CV ta ma puk ne far garue ta la tų'ąk se' 'e ta ut garueagat se ta ut garueagat; ka 'ou fų' ne puk ruų 'i kop iof'ąk se 'amnųk ma pų'es ne ut garueagat ne la pō'ia puk 'i. Fų' a'lelei pų 'ou puk la far garue ta ma iof'ąk 'ou fų' ne puk ta la hųila'oag ma 'amnųk ne ut garueag ta pų 'ese la pō la kampanē ta la rųe se 'ou puk ta ma pō la hilia 'ųe 'e iris ne tore la hųifųeag hųn se garue ta.

La rē tapen

'lo ta garuet ma fā' 'ou puk ne faksor'āk la garue se ta utut ne 'ou 'inea ma pot fak garue la hāila'oag ma tē ne iris pā 'ese.

- Vāe ta av leleit la osia ma fā'ia 'ou puk ne far'āk garue ta.
- Ōs ta 'ou email address het ne a'fāiāg akmam'oi ka ne hāila'oag ma rērē ne email address ne pesnese heua.
- Tāupir se te' ne tē ne fā' ma rak'āk sio hūn se garuet ne 'āe pā 'ese.
- Far'āk se ta le'et la sākior se 'ou CV ta ma Cover Letter ne hāila'oag ma 'amnāk ne fū'āk hūn se garue te'is.
- Fā' as ne fuāg fak garuet ne 'āe pā 'ese se filo' ne 'ou puk ne faksor'ākit la garue ma se filo' ne 'ou pukut ne la nā 'e 'ou email ta.
- Fā' tape' ma 'ou asa ma 'ou nampa ne telefon ta se ou puk ta (email).
- Nā 'ou rogrog fak garue, CV heta 'e PDF.
- A'es'ao'āk 'ou as ta se filename ne 'ou CV ta la iris la 'inea ne CV ta mou se 'āe.

Te'is kelkeleag ne salat ne 'āe la fā' 'ou puk ta:

Se: HR@anywhere.co.nz

'Amnāk ta: Puk 'on Aleki Vaiola se Wubsay Manager ne Rī 'Ātēag ta

Se _____ (as 'on famör ta)

Re: Manager ne Rī 'Ātēag ne Wubsay

Gou 'oaf pāu 'e pā far'āk se fuāg fakgarue ta'ag. Gou puer garue se rī 'āteaga 'e laloag ne fāu saghul ma On (16) ne ofiof, ma pō sin ta 'inea ma pot fak garue ti'ut 'e maj te'is 'e laloag ne fāu his ne ofiof. 'E pukut ne fā'iof ma te'is nā ag'eseaf (cover letter) ma tape' ma se rogrog fak garue (CV) gou la kel'āk ne pō 'e tese tā gou ta noj la pō 'e fuāg te'is (Manager) la muā'āk garue 'e Wubsay restaurant ma gou la a'es'oa'āk tapen 'otou talene, 'inea ma pot fak garue la garue se 'āe.

Figalelei ma te'is nā ag'eseaf ma 'otou puk te'is 'otou CV heta ma cover letter se garuet ne pān sio 'e Seek 'e rān ruaghul (20) ne Mē 2021.

Gou noh tār 'e 'ofa la a'fāi hoi'ākim 'e 'āea.

Fāiākse'ea
Aleki Vaiola
Telefon ta: 033 333 333
alekiv@hmail.com

'Amnāki: Far'āk ma teak (download) sui'āk 'atakoa ne garue ta (JD)

Āf'āk se ta utut la hāiasoag se 'āe 'e av ne 'āe la osia 'ou puk ne faksor'ākit la garue.

'Amnāki: Ka nōnō ka 'āe kat 'es ra ta computer ne internet access

La' se 'ou ut ne mou se 'ou pure'ag ta (community centre) ma sākior ma nā 'ou puk ne pā garue.

‘Ou rogrog ne fā’ ‘e online

A’häe’āk ‘ou rogrog ne nā ‘e online la ‘ou online CV heta.

‘Äe la pō la fū’āk ‘ou rogrog (profile) ‘e career hub ne kampanē ta, ne Work and Income’s website, ne ‘ou website ta ne LinkedIn. Te’ ne Kampanē ma ut garueag ne ao famör la garue se ta kampanē hoi’akit gat ke av ‘io se te’ ne profiles ‘i la ao famör garue fo’ou.

La hāiatāuag ma famör miliön tarāu liām ma häkeaghul (540 million) ma ‘oris profile ‘e LinkedIn – iā utut ‘e social media network ne rak’āk se te’ ne pesnese, famör garue la hāisok’ākiāg ‘äe se irisa la ‘inea ‘ou rogrog ne ‘ou mäu’ fak garue.

LinkedIn iā garue fak se ‘ou online CV heta ma Facebook page heta.

‘Äe la nā la ‘ou ‘online profile täe la garue se ‘äea:

- Fā’ te’ ne ‘ou garue lelei ma ‘inea ‘es’ao ‘atakoa se ‘ou profile heta.
- Af’āk ma fā’ te’ ne ‘ou garue tütü ‘atakoa ne ‘äe a’sok vāh, ut rakoag ne ‘äe pō faki’oga e ma ‘inea ma pot ‘atakoa ne la rē ‘ou profile heta la keleag lelei.
- Nā tape’ ma ‘ou nampa ne telefon ta ma utut ne ‘äe noho e.
- A’es’ao’āk ta māl het ne kel’ākim ‘ou filo’u ma mafa, ka ne keleag lelei, ka ma’mā’ ka akmam’oi tape’ ma.
- ‘A’es’ao’āk te’ ne fäeag ne ‘es ne’ne’ ‘e ‘ou ‘inea ma poto la maf’ākia ‘äea.
- Hat hoi’āk se profile ta la ‘io ne fäega jipear noj ne ‘igkā’.
- A’es’ao’āk ta email het ne la hāila’oag ma email ne ut garueagafak se maia.johnson@website.com.
- Matā’ la ‘ou asat ne la a’es’ao’āk (username) la fakse as ne mou se ta ut garueagat.
- A’fo’ou’āk a’fuamamaū ‘ou profile ta.
- Noh hāisok’ākiāg ma famör tütü – nā ta fäegat se famori ne ‘ih iris la ‘oaf se ‘ou profile heta.
- Rē a’häe se ‘ou rogrog ne la rak’ākia ne sei ta ‘äea ma rogrog tes tāla nā se taf ta.

Sākiar se muā: ‘Ou rogrog fak garue ‘on la no’ ‘e te’ ta le’ hoi’akit ‘e LinkedIn

careers.govt.nz/articles/how-to-stand-out-on-linkedin

Te' ne tē ne kop la 'es 'e 'ou CV ta

Rē 'ou CV heta la rak'ākiget, a'ne'ne'ākiget ma rogrog keleag leleit ka luket ne famori la 'oaf la hat 'e 'ou mǎūr fak garue.

1

Ka kat seminte kamāt fǎ' tē ra

- Rē a'hǎe sin ma rēfiāk'āk te' ne 'ou pot ma 'inea fakgarue ne la hǎitǎuǎg ma garuet ne pǎn sio. Se mao'āk te' ne garue ne 'ǎe a'sok 'e taf ta. Nǎ ta aier'ākiget nōnō ka la pō.
- Sǎkior se kǎinag CV tūtū; ma se a'hǎe fo'ou hūn se fū'ākiǎg ne 'amnǎki 'e laloag ne CV ta; ma te' ne kǎinag fǎeag pup ne la hǎiasoag la rak'ākia 'ǎe se taf ta.

2

Ās'āk la rē a'hǎe se rǎe tē 'on kampanē ne pǎ 'es famōr la garue

'Āe ma seken he saghul (10secs) 'es ta la hasa iris la sok'ākia 'oris la hat ne 'ou CV ta se muǎ. 'Ou CV heta la ma 'on ne'ne'it nōnō ka 'ǎe la af'āk te' ne 'amnǎk tūtū ne kampanē ta pǎ 'ese. Rē 'ou CV heta la luǎk ma la kel'āk ma ke te' ne garue, 'inea ma pot 'atakoa ne 'ǎe rē vǎh ma la hǎila'oag ma garuet ne 'ǎe pǎ 'esea.

Te'is sǎio' fol la 'ǎe ke la rē a'hǎe sin:

1. **'E avat ne ta le'et la hat mij se 'otou CV ta, te ka iris la 'ea ne "CV te'is keleag lelei"?**
Kampanē kop la hat ma hil ne CV tes tǎe la 'ut'āk la hele' 'e famōr ruǎ ne folu. Iris la 'oaf se pukut ne lelei ka taf fǎ' ta, ma af'āk a'lelei pǎu CV heta 'e tēet ne roa, ma kat fǎ' a'lelei ra.
2. **'E avat ne iris la hat 'atakoa 'e 'ou CV ta, te ka iris la 'ea "Famōr te'is ma'on 'inea ma pot ne 'is pǎ 'es"?**
Kampanē aoa ke famorit ne 'es 'e te' ne tē 'atakoa 'e garuet ne iris pǎn sio. Jen ma agtǎu'āk 'ou CV heta la no'āk te' ne 'amnǎk ne garue ta pǎ 'ese.
3. **'E avat ne iris la hilia CV ne la sok'ākiōf se muǎ, te ka iris la 'ea "Famōr te'is 'is kop la hǎipōag ma"?**
Kampanē la a'hǎe ke se kǎinag gargarue tapene tǎe 'ǎe pō la ho'am se 'oris ut garueaga. Kel'āk se famori ne sei 'ǎea ma tes tǎe 'ǎe pō la rē.

3

Sǎio' se ta lelea' hoi'ākit la 'io se 'ou CV

Ho'am ta le' hoi'ākit la 'io se 'ou CV ta ne lelei ne 'igka', fǎ' a'lelei ma kat 'es jipear sirsirit se fǎega, ne fū'āk ne fǎega sir tape' ma.

Hil a'lelei famōr ne la nǎ aier'ākiǎg 'e reko 'ǎea

Te' ne ut garueaga 'amou far se 'ǎe la nǎ ta famōr ruǎ la nǎ 'oris aier'ākiget 'e reko 'ǎea – famori la pō la he' la a'fumou'āk tē ne fǎ' se 'ou CV ta; ma 'inean ne 'ǎe la āf la garue 'e 'oris kampanē ta.

Hil famōr ne la pō la fǎeag'āk a'leleia 'ǎea, ma pō la fǎeag'ākia 'ou garue ta, ma 'ou gargarue, ma vavhǎn la he' se irisa. 'Āe kop la rak'āk mumuǎ se irisa.

**Hat se otomis
CV Builder
tool**

[careers.govt.nz/tools/
cv-builder](https://careers.govt.nz/tools/cv-builder)

**Sǎkior se muǎ: Te' ne kǎinag
fūfū'āk ne CV ne la hǎila'oag
ma te' ne kǎinag garue ne la ao**

[careers.govt.nz/job-hunting/cvs-and-cover-letters/
templates](https://careers.govt.nz/job-hunting/cvs-and-cover-letters/templates)

Sąkior tē ne fā' 'e 'ou CV heta

A'es'ao'āk te' ne tē ne fā' sio la 'io la 'ou CV heta la kampanē ma pesnes ne pā 'es famör la garue ma ut garueag ne 'oris garue la aoa famör ne pō la garue se kampanē ma pesnes 'o la pō la rāe se'.

- 'Ou as ta ma 'ou rogrog ne mou se 'äea la fā' la af ka taf 'e rāu ne peap mumue ta
- Fā' ne fäeag ta la 'e pān kel ta, te' ne fäeag la pān 'e kəinag fə'it ne la hat vavhiān (font size 11 ne 12)
- La 'atakoa'āk te' ne rogrog ne la hāiasoag – a'es'ao'āk sui'akit ne mou se garue ta ma rogrog ne pān hūn se 'amnāk ne garue ta
- 'Ou rogrog ne mou se 'äea ne 'ou a'häe 'amnāk fakgarue la la'oag 'esea ma a'taf pāu 'amnākit ne pā 'ese
- Filo' ne 'amnāki la noj ma la fā' 'e kəinag font 'eseat ma hitit' ne fäega la tatau
- 'Inea ma pot fakgarue la la'oag 'esea ma 'ou mäu' fakgarue ma fäeag pup ne fā' 'e garuet ne pān pā 'ese
- 'Amnāki la a'es'ao'āk ma fā' 'e hāihā'iāg ne poini ma la fū'āk 'e ta āfut
- Kamat 'e garuet ne kotā ma vāh se'
- 'Ou rak lamlamat ne rakot ne hāila'oag ma 'amnākit ne mou se garue ta la fā' mumuā
- Väega kal vāe ra se ta rāu ne peap hoi'akit
- Rogrogo la fā' 'atakoa (kat 'es fā' a'luket (abbreviations) ne acronyms)
- Jipear ne fäega ma a'es'ao'āk noj ne fūfū'āk ne fäega
- Məl ne ta tēet, məl siki 'on 'ou, text boxes ma tables la 'ut'āk 'atakoa
- Te' ne famör ne 'äe nā la a'fūmou'āk 'ou rogrogo la 'io la te' ne 'oris rogrog ne af'āk sio la noj
- Tē ne 'ou huga 'oaf la a'soko ma te' ne tē ne a'sok 'e av ne 'äe kat popot ra la fā' 'atakoa
- 'Ou rogrog ne 'ou CV heta ne la fā'i kal sir ra 'e rāu peap fol
- Far'āk se ta le'et ne 'äe tuān'āk pāu se' la sąkior se 'ou CV heta ma nā 'oris a'häe

Tēet ne aiere: Ka tes ta applicant tracking system (ATS)?

'E avat ma ne 'äe la nā 'ou puk ta se garuet ne 'äe pā 'ese, 'ou CV heta kop ma la nā se applicant tracking system (ATS). Iā kəinag software ne a'es'ao'āk la rēfiāk'ākia hāihā'iāg ne CVs ma cover letters. Famör puret se hil ne sei ta la garue la hil ta fäeag pup he his, av 'e 'on rerege filo' ne garue ta, ut garueag ta ma 'inea ma pot fakgarue he his, ma sąkiorot se ATS 'e laloag ne 'oris pepa.

Tē te'is iā tē pumuet la fā' 'ou CV heta la iof'āk se 'inea ma pot fakgarue ne pā 'ese ma fäeag pup ne fā' 'e laloag ne garuet ne pān sio.

Fā' ne jen ta CV het

'Amnāki

Af'āk 'ou as ta ma 'ou nampa ne telefon ta se rer pāu heta.

- Fā' te' ne nampa ne rāu ne pepa se fān ne rāu ne peap ta.
- Rē la te' ne filo' ne väega la no' a'lelei ka la fā' 'e maf ne puk hititi'. A'es'ao'āk maf ne puk titi', pān tafat, ma utut ne kat 'es ra ta fāegat fā' la a'sokoa 'amnāk te'is.

Vāeag te'is 'amnāk la rāe a'vavhiḡn se le'et ne la hatia. Ka nōnō ka kat pō 'e ra, ma iris kal hat ra se muḡ.

- A 'es'ao'āk fāeag 'eseat la sui'ākia te' ne 'inea ma pot ne pān sio 'e garue te'is.

'Amnāk ne väeag te'is la nā ta aier'ākiḡet ne 'āe a'sok vāh kḡinag garue te'is.

- 'Āe pā 'es la ut garueag ta la a'hāe "Famōr te' la pō la re'ia garue ta ma gou pā 'es la iḡ la rē".
- A'sok te' ne garue pumua. Af'āk te' ne tē ne 'āe hāisoag se kampanē ta la 'ut se mua.
- Ka nōnō ka 'ou roḡroḡ fak garue roa'ia, ma hāe'āk ma ke te' ne garue ne 'āe kotā a'vāh sin.

CV fū'āk a'vāhit ma fāeag fā' la pō la tūpīr

Aleki Vaiola

1234 Chelsea Road, Lower Hutt 5010

Email: alekiv@hmail.com

Nampa ta: 033 333 333

LinkedIn: linkedin.com/in/alekiv3333

'Ou roḡroḡ ne mou se 'āea

Famori ne majāu ka potsusun ma 'inea lelei 'e garue te'is Manager ne Rī 'Ātēag ta ka lelei pāu 'e la hāifāeagag ma hāikḡinagag ma famori ma 'inea la hāiāf'ākiaḡ ma famori 'e av ne la a'sok hāifāeagaga. Nā 'atakoa 'ou ava la a'sok garue lelei la hō' 'oaf'oaf ka fūrmariaḡ se huḡ 'on famori. Lelei pāu 'e rēfiāḡ'āk ne ta tēet la a'leleia. A'ne'ne'āk huḡ 'on famōr garue la a'mij 'oris garue ma lamlamn pāu fun ma nā ne tēla'ā 'āag lelei se fmaori. Lamlam ka a'sok a'toton pāu garue. Garue lelei pāu ma ne'ene' pāu tēag'eseat ma kḡugarueaga.

'Inea ma pot lelei fak garue ma 'inea toton ne garue

'Inea ma pot lelei ne mou se maj ne hospitality

- Puer garue ma hāisoag se famōr garue 'e a'sok ne garue 'e rī kuku 'e laloag ne fāu 16 ne ofiof
- Fū'āk ma ōs a'potusun pāu te' ne garue tūtū 'atakoa ne mou se rī kuku 'e avat ne garue 'e fuḡ puret ne mou se fun tēla'ā (senior chef), fakse matḡ' ne tē ne la a'es'ao'āk se fun tēla'ā la nōnō lelei ma, ma tōḡ ne tē, matḡ' ne selene se la rēfiāḡ'ākia tōḡ ne tē ma pāag ne rī 'ātēag ta
- Matḡ'ua ma 'ut'ākia se rere te' ne ut ne mou se hāikḡinagag ma famori 'e sākior ne lelei ne tēla'ā ne la nā se famori, ma tḡiaḡ ne famori ma tes ta famōr garue pō la hāivāeag 'oris a'hāe hūn se 'amnāk ne garue

'Inea la hāifāeagag 'e hāiāf'ākiaḡ se ta le' hoi'akit

- Fup mij sin ta hāikḡinagag leleit ma huga kat fea ra 'e fāeag ma fāeag ma te' ne kḡinag famori ma tape' ma se tīm ta ma famōr ne lueof la 'ātē 'e rī 'ātēag ta

Potsusun 'e rēfiāḡ'āk ne ta tēet ma 'inea la ao potoa ma tḡia noanoa 'e av ne ta tēet la soko

- 'Inea la 'io ma rāe se ta pefḡ'it ōs la sok ma mij pāu 'on la rēfiāḡ'āk ne tes tāla rē ma 'io la matḡ' la a'sok ta garuet 'e laloag ne av het ne fāi, ōs la potsusun la tḡia ta tē se leleit ma huḡ totoak 'e av ne ta noanoat la sok

Hāikḡinagagat ma famori

- A'ne'ne'āk famōr garue la a'sok mij 'oris garue ka a'sok a'lelei pāu, ma garue 'e hāiāf'ākiaḡ ma tēag'esea ma tīm ta

Roḡroḡ fak garue

Manager ne Rī 'Ātēag ta

Cafe LaFairy, Wellington

2015 – 2021

- Matḡ' se kḡugarueaga, rak'āk garue se irisa, ma ao famōr ruaghul (20) se ut funuḡ tē ta ma garuet se laloag ne ut 'āteag ta
- 'Io se te' ne ut 'atakoa ne a'sokoa garue te'is la kat 'es tēet la rē ma hāifāeagag ma te' ne famōr ne kat 'oaf ra se ta tēet
- Fū'āk ne monē, matḡ' ma tōḡ te' ne tē ne ut 'āteag te' pā 'es ma a'es'ao'āk
- 'Ut'āk ne monē ne pō hele' 'e pasān ruḡghul ma liḡm (25%) 'e laloag ne ta fāut
- Tuk ti' pāu famōr ne rou ut garueag ta la hele' 'e pasān folaghul (30%) kamatama 'e 2017

Rogrog fak garue (sok'akiaf)

Manager ne Rī 'Ātēag ta
Freepav Cafe

2005 – 2015

- Muḡ'āk le' garue vḡ (8) 'e ut funuḡ tēla'ā ta ma tape' ma se iris ne garue 'e ut ne tore
- Matḡ' se fū'āk ne monē, ma tōḡ te' ne tē ne ut 'āteag te' pā 'es ma a'es'ao'āk, ma sal tes la a'es'ao'āk la famori la tōḡ 'oris tē 'e ut 'āteag ta
- Fū'āk ma kamata la rak'āk garue se famōr garue la 'ut'ākia rērē ne ut 'āteag ma hele' la famori 'oris 'oaf se ut 'āteag ta la hāiatḡuag ma pasān sivaghul ma vḡ (98%) kamata 'e 2006-2015
- Rē ma fū'āk se te' ne kḡinag sal ne la 'ut'ākia gargarue la furmariḡ la a'sok a'lelei garue ma hele' 'e pasān ruaghul ma liḡam (25%)

Rogrog ne rako

NZ Diploma in Hospitality Management
Service IQ, Wellington

2010

Tēet ne 'ou huga vārvār sin

- Joni
- ḡau poro

Famōr ne la nā aier'ākiga

Famōr ne la nā aier'ākiga la rak'āk nōnō ka pā 'es

Ne

Moana Ngata

Restaurant Owner
Cafe LaFairy, Wellington
Telefon ta: 044 444 4444
Email: mngata@hmail.com

Nish Ahuja

Cafe Owner
Freepav Cafe, Wellington
Telefon ta: 055 555 5555
Email: nisha@hmail.com

'Amnḡaki

Vāeagat ne mou se fū'āk ne rogrog ne garue:

- Fā' as ne fuḡḡ fakgarue ta 'e maf ne puk titi'u, ma kotā as ne kampanē ta ma te' ne garue ne 'āe rē 'e fān heta.
- Kamata 'e garuet ne kotā ma vāh se'.

Ka vāeag tes tā la mua – rogrog ne garue ne rogrog ne rako? Rē a'hāe ne vāeag tes tāe kotā sok se' ma hāila'oag ma garuet ne 'āe aoa.

Vāeag te'is 'āe kat a'noa a'es'ao'āk ra, ka nā la 'āe la pō la fāeag'ākia tē ne 'āe 'oaf la rē 'e av ne garue vḡhi.

- 'Āe la pō la hāe'āk tē ne 'āe 'oaf la a'soko, tē ne 'āe fa' a'soko, nāag ne 'ou ava la garue se tōḡ se ta utut ne 'ou pure'ag ta.
- Fā' ma a'es'ao'āk hāitohiga la taf.

Ut garueaga hāiatḡuag la rak'āk se 'āea ne av hes tāe la iris la he' se 'ou famorit ne la nā aier'ākiga. Av ma'oi 'iris la he' ma la hāifāeagag ma irisa 'e avat ne iris hāiapoag vāh ma 'āea.

- Ka nōnō ka 'āe kat hāe'āk ra 'e 'ou CV heta, ma 'āe kop la nā se ut garueag ta nōnō ka iris pā 'es.
- 'Āe kop la hil a'lelei pḡu 'ou famōr ne la nā aier'ākiga 'e reko 'āea. Rak'āk se irisa kḡinag garue tes tāe la' ma hāifāeagag sin – te' ne tē ne iris la 'ea 'e reko 'āea kop la la'oag ag'esea ma garuet ne 'āe pā 'esea.

Ou pukut ne la la'oag 'esea ma 'ou CV heta

Ka tes t ae la af'aki

Af'akiag ne v eagat ne mou se ' aea

F a, 'e h aitohiag te'is:

- 'ou as 'atakoa ta
- utut ne ' ae noho
- 'ou email ta
- te' ne nampa ne telefon ne la p o la he' se ' aea
- 'ou LinkedIn address ta.

T er an ne hu al ta

Af' ak ter anit ne ' ae n a puk ta.

Af'akiag ne v eagat ne mou se kampan e ta

F a, 'e h aitohiag te'is:

- as 'on fam or ta
- 'oris fu ag fakgarue
- as ne 'oris kampan e ta ma ut ne ofes ta f u.

Famorit ne puk ta la la' sin

F a as 'on fam or ta n on o ka la p o. He' se ut garueag ta ma s aio'. Ka n on o ka kat r ae 'e ra as ta, ma f a "Se hiring manager".

H un ne puk ta

- F a 'atakoa as ne fu ag fakgarue ta ma te' ne nampa ne n a sin h un se garue te'.
- F a ne garue tes t ae ' ae p a 'ese ma 'e utus t ae ' ae r ae ne af'ai 'e garue te'is.

Ka p o 'e tese ' ae p a 'ese 'e garue te'is ma tes t ae ' ae 'inea 'e reko kampan e te'is

- Kel' ak ' ae riri af se garue te'is Kel' ak ne ' ae r e a'h ae a'lelei p au se garue te'is ma p o 'e tese t ae ' ae 'oaf la garue se kampan e te'isi.
- Af' ak te' ne t e lelei ne kampan e ta r e, fak se t eet ne famori 'ofa e 'e reko irisa, 'oris gargarue ma k ainag garue tes 'atama t ae iris a'soko.
- Se mao' ak ne iris p a 'inea ne tes t ae ' ae p o la r e se irisa ka 'eagke'ea tes t ae iris p o la r e se ' aea.

Kelkeleag ne h aitohiga ne la af'aki

Aleki Vaiola
1234 Chelsea Road
Lower Hutt 5010
Email: alekiv@gmail.com
Telefon ta: 033 333 333
LinkedIn: linkedin.com/in/alekiv3333

R an 25 ne M e 2021

Jane Smith
HR Manager
Wubsay Franchises
PO Box 1234
Wellington 6011

Se Jane

Re: Wubsay Manager ne R i ' t eag ta

Gou te'is f a'iof 'otou puk te'is 'e reko fu ag fakgarue te'is Manager ne R i ' t eag ta 'e Wubsay Wellington City ne p an se' 'e Seek. Figalelei ma te'is n aaf 'otou CV heta la h aiaesoag se 'otou far t e te'is se garue te'.

T eet ne Wubsay f u' ak ma aier' ak fak kampan e, ag nonojo, r e t e lelei ka lamlama, ma h ai af' akiga se 'omus famori ne h aik ainagag ma kampan e ta t eet ne gou 'oaf sin. Gou gat ke av n a 'otou vahia la kel' ak ag lelei 'e av ne gou garue se famori, ma r e la fam or ne garue ma goua 'e 'otou k augarueag ta la garue 'e hu ag aiere ma fe'eni la ag a'lelei p au se te' ne fam or ne surum se ut ' ateag ta.

Gou garue ma roa pāu se kōinag garue te'is Manager ne Rī 'Ātēag ta 'e ut 'āteag lamlam fak se Cafe LaFairy ma Freepav, 'e Wellington. 'E te' ne fuag 'i, gou muā'āk kōugarueag 'e ut funuag tē ma iris ne garue la ag a'lelei pāu se famōr 'e av 'āte.

'Otu muā'āk tē ag'esea matā' se hanhap ne monē, ma tōg te' ne tē ne ut 'āteag te' pā 'ese ma a'es'ao'āk ma rak'āk garue se kōugarueaga ma ao ne famōr la garue.

'E avat ne gou garue 'e Cafe LaFairy gou 'ut'āk fup ne kampanē ta ma hele' 'e pasān ruāghul ma liām (25%) tuk pasān folaghul (30%) se famōr ne rou kampanē ta.

Gou nā 'otou ava la gat ke av rak tē fo'ou ma 'ut'ākia garue se rere ma gou mou tape' ma se Restaurant Association of NZ ma Manager ne Rī 'Ātēag ta Association. Gou 'oaf la gat ke av ao pot fo'ou ne soksok 'e 'on 'i hete' ne mou se hanhap ne 'otou garue ta ma la' se tūnā'i 'e te' ne gasav ruā 'i.

'Otu huga ririāf pāu 'e rēko garuet ne mou se Wubsay ma gou aier'āk ne gou pō la ho'am 'otou 'inea ma poto la hāiasoag se 'ou kōugarueag ta.

Noa'ia 'e a'hāe'āk la sākiroa 'otou puk far tē te'is. Gou noh tār 'e 'ofa la a'fai hoi'ākim 'e 'āea.

Faiākse'ea
Aleki Vaiola

Ka tes tae la af'aki

Ka tes tae 'ae pō la ho'am se fuag hete'

- Rak'ākiof ne 'ou rogrog fakgarue hāla'oag tapen ma 'amnākit ne garue te pā 'ese.
- Sui'ākiof 'ou 'inea ma pot fakgarue ne 'ae pō vāh ne pā 'es 'e garue te'is.
- Te' ne 'inea ne 'ese ne pō la hōl'āk 'e garuet se garuet, tēet ne 'ou huga mah sin, tē ne hō' ririfa ma tē ne 'ou huga kāt pā rē.

A'vahiag heta

- 'Uā'uā'āk se irisa 'e a'hāe'āk la sākiroa 'ou puk far tē ta'ag.

A'vahiag heta

- 'Ou a'vahiag ne 'ou puk ta kop la fā' a'lelei pāu; a'es'ao'āk ta fāeag fakgarue, ka se fakfurmaria'ākia fāeag ne nā. Fā' 'ou as mumue ta ma tui ta ma nā 'ou faki'oag ne 'ou as ta ma kat a'noa ra nōnō ka rē 'e online.

Kel se 'otomis CV heta ma rērē ma fā ne puk ne faksor'āk ta (cover letter):

careers.govt.nz/job-hunting/cvs-and-cover-letters/templates

Sal ne la a'es'ao'åk la ao famör garue

Sal fak garue te'is iã tēet ne a'mou a'sok 'e aoag ne ta famorit ne la garue. Hoi'åk, kop ma sal te'is ne la a'es'ao'åk 'eagke'ea la 'atakoa'åk 'amnåk 'atakoa ma kop ma hãihi'ãiaãg 'e 'on rerege kal a'sok.

Kajinag tʰauná' fakgarue

Nōnō ka 'äe pō la tʰauná' ma kampanē ta hūn se ta garuet, iris a'häe vâh ne 'äe ma 'ou 'inea ma pot la pō la re'ia garue te'is. Te'is av het nā se 'äea la kel'âk ne 'äe la pō la garue ag'esea ma kaugarueag ta.

Tʰauná' mafat se mafat

'E av ne la tʰauná' mafat se mafat, iris pā kel se 'ou ruerue ma la 'inea ne 'äe la pō la garue se 'oris kampanē ta ne 'igkâ'.

- 'E avat ma ne la rak'akia 'äea se famorit ne muʰakia tʰauná' ta 'e av ne fäega 'io se 'on mafa, käemalum ma a'es'ao'âk 'ou as mumue ta ma 'ou tui ta.
- Se saunoa'akia 'ou ruerue ne 'ou foro 'e 'av ne tʰauná' ta la soko – tēet ne 'äe 'ea kop la kel'âk 'e ou ruerue.
- 'Io la 'ou hʰa' ne la hʰa'âk se tʰauná' ta la ma'ma' ka âf ma garuet ne 'äe far'âk 'äe pā 'ese.

Tʰauná' 'e sal fo'ou tē 'e on 'i hete' – video

'E 'ou tʰauná' ta ne la a'sok 'e video se te' ne tē ne 'äe rē la a'ökök 'ou tʰauná' ta la pō la a'noanoa 'ou la pō tē garue te'is.

- 'Äe kop la matʰa' la kat 'es tēet la a'ökök 'e hanhap fak se mer ta (technical) – 'inea ne program tes täe la a'es'ao'akia, ma 'ou internet ta lelei ma matʰa' la 'ou computer la hoi pʰa ma sok'âk tape' ma se mer ta.
- Kelkelega iʰa tē ti'ut. Tē sikiʰag maʰ heta kat 'oaf ra se pân kel ta, fis ta ne tēet ne keleag popot, ma se hʰa'âk te'i, pân jarav fak li'u tä pân leleit se hʰa'u la hʰa'âk.
- Hil ta background leleit ma 'ut'âk te' ne tē 'e laloag ne rum ta ne la a'ökök 'ou tʰauná' ta.

Rue'âk fakgarue

Ut garueag 'e 'on rerege pā 'es la 'äe la a'sok ta rue'âk luket ka foh'âk sio ta av het ne 'äe kop la a'vâh, fak se rē fika ne fâ' tē.

- Ao ta rue'âk tape'it 'e online la âs'âk.
- Rak'âk se le'et ne re'ia rue'âk te'is nōnō ka 'äe ma 'ou 'af'afat ne la a'ökök 'ou la a'vâh ne rue'âk foh av te'.
- Hat a'lelei pʰa se te' ne tē ne pā 'ese. Ös te' ne tē ne 'äe la rē 'e laloag ne av hete'.
- Saio' nōnō ka kat taf ra se ta tēet.
- 'E av ne 'äe vʰahi 'io hoi'âk se te' ne tē ne 'äe fâ' sio.

A'potsusun se t̄aun̄a' ta

'Ou la ös la potsusun īa t̄e pumuet ma la 'ut'āk se rere 'ou la pō la a'sok a'leleia 'ou interview ta ma rak'ākia 'äea.

A'es'ao'āk te' ne 'amnāk ne f̄a' sio la pō la 'äe la potsusun se 'ou t̄aun̄a' ta.

1 S̄akior ne tes 'atama t̄äe 'äe pō la 'inea 'e kampanē ta ne ut garueag ta

Ka pō 'e t̄ese?

- 'Äe la 'inea ma kal fea ra 'e la togia 'oris s̄ai'o.
- 'Äe la kel'āk se famorit ne a'sokoa t̄aun̄a' ta 'äe 'inea ne garue tapene t̄äe 'oris ut garueag ta a'soko.
- 'Ou la 'inea ne tekäe te'is la h̄aiasoag se 'äe la 'inean ne 'amnāk ma mū'ākiāg fakgarue ne kampanē ta h̄aila'oag ma 'ou a'h̄äe ma mū'ākiāg fakgarue.
- Ma la pō la r̄e a'h̄äe se s̄ai'o ne 'äe p̄a s̄ai'o se ut garueag ta.

Ka la r̄e tapen?

- S̄akior se website ne kampanē ta nōnō ka iris 'es 'e.
- F̄a' ta t̄e he his ne 'äe p̄a 'inea, fak se 'oris tög ne famori.
- A'h̄äe'āk famör ne 'äe h̄ai'ineag ma 'e 'on 'i hete'. Te ka 'äe 'inea ta famorit ne garue 'e 'on 'i hete' 'e ut garueag te'is ne gargarue 'e ut te'is?
- Nōnō ka 'äe 'inea ta le'et ne garue 'e ta ut garueag tape'i, ma h̄ai'äegag ma īa ne tes t̄äe iris r̄e.

2 Hat hoi'āk se t̄e ne p̄a 'es 'e garue ta, 'ou CV heta ma pukut ne la la'oag ag'esea ma CV heta, ās'āk r̄erē ne la tög s̄ai'o ma ösös 'äea

Ka pō 'e t̄ese?

- A'es'ao'āk t̄e ne f̄a' ma p̄an sio 'e reko garue ta ma r̄e a'h̄äe ne k̄ainag s̄ai'o tapen t̄äe iris la s̄ai'o se 'äea.
- Hil te' ne 'inea lelei ne 'äe p̄a rak'āk 'e avat ne t̄aun̄a' ne la tög s̄ai'o ta la soko ma a'taf p̄au ne te' ne 'ou 'inea ma pot fakgarue la garue'āk tapen se fūag ne garue te'is.
- 'E v̄ahīag ne t̄aun̄a' ta iris la pō la s̄ai'o se 'äea ne 'äe ma 'ou s̄ai'o se irisa.

Ka la r̄e tapen?

- R̄e fak se 'äe ta kampanē ta. Ma k̄ainag s̄ai'o tes t̄äe la 'äe la s̄ai'o? 'Äe la pō la a'es'ao'āk te' ne k̄ainag s̄ai'o ne f̄a' sio 'e laloag ne puk heta' ma tape' ma se **careers.govt.nz**.
- R̄e a'h̄äe ma f̄a' te' ne tög ne s̄ai'o ne la h̄aiasoag se 'äe la a'h̄äe'āk te' ne resön lelei 'atakoa.
- Ās'āk la tög te' ne s̄ai'o 'i ma ta le' hoi'āk it la pō la h̄aiasoag se 'äea. Ne record 'ou tög ne s̄ai'o la pō la 'äe a'f̄ai hoi'āk sin. Hat hoi'āk se 'ou tög ne s̄ai'o la 'inean ne taf ka vavhīan la a'f̄ai se, ma 'ou lio a'f̄aiag lelei ka hō' furmarīa.
- F̄a' te ne s̄ai'o ne 'äe pa s̄ai'o h̄un se garuet se ut garueag te'is.

3 Ös ne tes täe la h̄a'aki ma 'äe la la' tapen se t̄aun̄a' te'is

Ka p̄o 'e tese?

- Ka n̄on̄o ka 'äe fep se t̄aun̄a' ta, 'äe la kel'āk ta maḷ se leleit se kampanē ta.
- N̄on̄o ka 'äe fep ma kop la 'öf av ne t̄aun̄a' te' ma la p̄o la kal h̄o' lelei ra se 'äea.

Ka la rē tapen?

- Hil ta 'ou h̄a'ut ne keleag lelei, ka ma'ma', ma hiḷ la mamarār se t̄aun̄a' ta.
- S̄aio' ne 'ou t̄aun̄a' te'is la a'sok 'e utut 'e tei ma 'inea ne 'äe la la' tapen se utut tē t̄aun̄a' te'is.
- Ka n̄on̄o ka 'äe kop la h̄ot 'e pas ta ne 'ah̄ai la' uḷf ta, ma se mao'āk la hat se av heta. La' mij n̄on̄o ke ka ta tēet soka h̄un se sal 'i fep ka 'äe ma av r̄ur̄aut t̄or ka t̄aun̄a' te'is kat seminte kamat rē ra.
- N̄on̄o ka la p̄o, a'sok ta ās'āk tē mea'me'at la kā se ter̄anit ne t̄aun̄a' ta la soko la p̄o la 'äe la 'inea ne utus täe la re'ia t̄aun̄a' ta ma 'on roa ne la la'ot se ut ta.

4 Rē 'äe la 'inea la'la' ne t̄aun̄a' ta

Ka p̄o 'e tese?

- 'E t̄aun̄a' 'on rerege iris p̄a 'es la 'äe la p̄ae ta rue'akit, f̄u la f̄aeag'akia tēet ne 'äe ös sin, f̄aeag ag'esea ma ta famör hoi'āk ne la ma 'on tē hoi'āk iris p̄a 'es la a'soko.
- Tē hoi'akit 'äe kop la 'inea ne 'äe la t̄aun̄a' ma le' 'eseat ne iris ma'oi.

Ka la rē tapen?

- Ka n̄on̄o ka iris kat seminte rak'āk ra ne t̄aun̄a' tē la sok tapen, he' se kampanē ta ma s̄aio' ne tes 'atama la sok 'e av ne t̄aun̄a' ta.
- Ka n̄on̄o ka 'äe la t̄aun̄a' ma famör ma'oi, ma ās'āk la f̄aeag se iris 'atakoa. Tög s̄aio' 'on le'et ne s̄aio'm, ka se mao'akia iris ne tore.

Tauná' ta

Noa'ia, ma 'äe ma 'ou tauná'it! Te'is 'amnák he his ne la hãiasoag se 'äea.

- A'fai a'lelei se te' ne saio' 'atakoa ma rē te' ne saio' 'i la 'ou av het la kel'ák se irisa 'ou 'inea ma poto ne la 'es'ao se garue te'is.
- Foh mea'me'at se av ne fãega la sir 'e seken he folaghul (30secs) ma se sir 'e menet he ruã (2mins). Rē 'ou tög ne saio' la luãk ka hele' pãu 'e togit ne iris pã 'ese.
- Nōnō ka kat taf 'e ra se saio' ta ma a'totoak 'ou huga. 'Äe la pō la 'ea, " 'I, saio' lelei ta'a – semit la gou rē a'hãe se saio' he ta'a." Nōnō ka 'äe kat 'inea 'e ra saio' ta ma 'äe pō la 'ea, "Figalelei ka 'äe la pō la 'ea hoi'ãkim?"
- Te'is fohot 40-60 ne mou se av ne tauná' te'is: le'et ne rē'ia tauná' ta la fãeag la hãiatãuag ma pasãn he hãkeaghul (40%) ka 'äe la fãeag la hele' 'e pasãn he onaghul (60%) 'e laloag ne tauná' ta.

Saio' 'e kamatag ne tauná' ta ma 'on la tög tapen ne saio'

Ma 'on saio't 'e kamatag ne tauná' ta fak se saio' af'ák sio.

<ol style="list-style-type: none"> 1. Ka tes ta ho'am 'äe 'e 'i? 2. Ka pō 'e tes tãe 'äe 'oaf se garue te'is? 3. Ka tes tãe 'äe pō la ho'am se garue te'is? 4. Tes tã 'e ou 'inea fak garue tãe hãila'oag ma garue te'is? 	<p>Saio' te'is nã ta 'ou av het la kel'ák 'ou poto ma 'inea , e reko tes tãe garue te'is pã 'ese.</p> <p>A'es'ao'ák tekãe he his 'i 'e 'ou tög ne saio' ta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tes tãe 'ou rãe tē 'e reko garue te'is • tes tãe 'äe 'io ka garue te' pã 'ese • tēet 'e 'äe 'inea 'äe pō la rē a'lelei pãu 'e garue te'is • te'is amnák he fol.
<ol style="list-style-type: none"> 5. Fãeag'ãkim 'äea. 6. Ka tes ta 'ou 'amnãki? 	<ul style="list-style-type: none"> • A'hãe'ák ne tes ta kampanē ta pã 'es la 'inea 'e äea, ma 'ou 'amnãki 'e hün se fuãg fak garue te'is. Fãeag'ák te' ne tē ne 'äe pō la a'sok a'lelei ma a'tatãu'ák se garue te'is.

'E va'hiãg ne tauná' te'is

Ös te' ne saio' ne 'äe pã 'es la kampanē ta la tög. La pō la tög 'e laloag ne tauná' ta. Ma 'äe la pō la 'ea, "Gou ma 'otou saio' ka aier'ák 'ãus tög vãh 'e laloag ne 'os tauná' ta."

- A'fũmou'ák hoi'ák 'ou 'ofat ma pã 'eset 'e garue ta.
- Saio' ne tes ta la sok 'e va'hiãg ne tauná' ta.
- A'hãe la fã' ta fãeag ne 'ua'ua'ãkit 'e email ta se iris ne hãipōag ma 'äe 'e tauná' ta.
- Se mao'ák la nã as ne 'ou famör ne kampanē ta la he' la aier'ák 'ou rogrog ne mou se 'ou garue ma te' ne tē ne 'äe 'ea se irisa.

Kãinag rērē ne tauná'i

Ma 'on kãinag rērē tauná' ma'oit, ne kop ma la tũ'ák mea'mea' saio' ne la nã.

- **Agat ne 'äe noh'ák 'e 'ou huga:** io a'ti' se 'ou aga ne mah se 'ou huga, huãg pã 'es la rē tē lelei ma rak'ák te' ne tē ne 'äe pō la a'sok a'lelei ma tē ne 'äe kat pō a'sok a'lelei ra.
- **Ag ne pō ma kel'ãki:** 'e av ne ta tēet sok 'e garue tes ta 'äe rē.

Sajio' ne kat iof'åk ra se 'ou aga ma ruerue

'Ou ag lelei

Ka tes ta 'ou ag lelei paut?

Fäeag 'e te' ne 'ou ag ne lelei paut se 'äe ne tatau se garue te', ma sok'åk se garuet ne 'äe pā 'ese.

'Ou ag ne reag 'af'af

Ka tes ta tēet 'e 'ou aga reag la 'af'af se 'äe?

Sajio' hete' pā 'es la 'inea toton ne 'äe ma 'ou 'ineat ne tes tæ 'äe kop la jen. Fäeag'åk ne tes tæ 'äe rak 'e 'äea ma jen tes tæ 'äe rē vâh.

Te' ne kajinag sal ne 'äe la pō la togia sajio' ta:

- “E av ta...”
- “Te'is tē ne gou 'inea 'e 'on 'i hete'...”
- “Gou rak ne ...”

A'sok ta tēet 'e 'äe 'esea he

'E laloag ne faj liam ne ofiof tes ta tē ti'ut ne 'äe pō ma a'soko? Ka 'äe pō ma a'sok tapen?

Ösös

Ka kajinag 'amnåk ne 'äe ös sin tæ 'äe 'inea 'es'ao?

Ka nōnō ka 'äe ma 'ou garuet kop la a'vâh 'e ta av het ne faj, ma 'äe ös tapen la potsusun ka iatiat la a'vâhia garue ta?

Ka sal tes tæ 'äe a'es'ao'åk la fū'akia ne osia ma matā' se 'ou av het ne 'äe noj la a'sok 'ou garue?

Tēet ne 'äe pā 'es la pō

'E laloag ne faj liam ne 'ut'utum tes tæ 'äe pā 'es la a'sok?

'lo la 'ou tög ne sajio' la la'oag 'ese ma garuet ne 'äe faksor'åk sin pā 'ese ma tape' ma se ut garueagat ne garue te'is tæ 'e 'on rerege.

Sajio' kop ma la nā 'e vâhiag ne tæunå' ta

- Ka tes ta la rē 'e av ne 'äe la kamat garue, hajpōag ma rak'åk ne 'äe, rak'akia ne kampanē ta se 'äea ne rak'åk ne garue se 'äe?
- Ka sei tæ la puer se goua?
- Ka tes tæ tē noanoa ti'ut gou la agtāu ma?
- Ka te ka kampanē ta la hajiasoag nōnō ka gou a'hæ la rak hoi'åk?
- La ma 'on ut hoi'akit 'e kampanē ta gou pō la garue la 'ut'akia 'otou 'inea?

Tauna'it se 'ou ag ne pō ma kel'āk – a'es'ao'āk STAR

STAR iā salat ne la a'es'ao'āk kaṅag saṅio' ne la saṅiroa 'ou ruerue fak garue.

Te' ne saṅio' 'i la 'io hō' se 'ou garue ne 'āe rē vāh 'e av ta. Ut garueaga a'es'ao'āk kaṅag sal 'i la saṅiroa 'ou 'inea ma 'ou ruerue ma 'ou aga 'e av ne iris la tauna' ma 'āea. Fak se:

“Fāeag'ākim 'e av het ne ta famorit ne 'āte 'e 'ou ut garueag ta fek se 'on tēla'ā ta ne kat lelei ra. 'Āe rē tapen la hō' ta furmariet se famör te'is? Ka tes ta sok 'e 'on a'ofiga?”

S

Tēet ne soko (Situation)

Fāeag'āk tēet ne soko

Gou ma famorit fek 'e rēko 'oris tēla'ā ta kat fun ra la fak se tēet ne iā pā 'ese ka roa'ia 'on la ho'am se ia. Iris fek'ia 'e pō 'e 'on 'i hete' iris tae la fep'ia se ta tauna' hoi'akit.

T

Tēet ne 'āe rē (Task)

Sui'āk ne tes tae 'āe kop la rē la a'vāhia ma a'lelei

'E rēko gou ta puer se garue ta (manager) ma tuk se gou la gou la fāeag se famör ta la rē fiāk'ākia ne la a'lelei tapen.

A

Tēet ne gou a'soko (Action)

Sui'āk a'taf ne tē tes tae 'āe a'sok la a'lelei tekāe te'is

'On tā, gou a'fai a'lelei pāu se irisa ma saṅio' te' ne tē ne la pō la a'tafan tē ne soko ma gou kop la 'inea tē 'atakoa la se sir'āk ta tēet. Ma kotā gou faksor ma saṅio' se irisa ne iris ma av het la pō la fu' ma la rē hoi'āk 'oris tēla'ā ta ne iris pā 'es la hō'āk 'oris selene.

R

Tēet ne a'vāhia haṅifāegag ta (Result)

Sui'āk tēet ne 'āe rē ma haṅia'leleigen tē ne soko

“ ‘On fūāga...”

“Ma tēet ne ...”

“La pō...”

“ ‘On 'es'ao ta...”

“ ‘Amis pō 'e rēko...”

“ ‘On lelei heta...”

Ma te'is famör ne surum se ut 'āteag te'is 'e on a'ofiga iris 'oaf 'e rēko iris 'inea 'amis a'fai se irisa.

Iris hoa' selenet ne hō'āk se irisa ma gou haṅifāegag ma le'et ne garue ma haṅisarag'āk se garue ta. Iris rak'āk ne iris tae la hō' hoi'ākim se ut 'āteag ta ma iris rē ma fak ma sin.

A'es'ao'āk ne STAR se saio' ne mou se 'ou aga

A'es'ao'āk 'e 'amnāk te'is STAR, ma rak la togia saio' la hāiasoag la ososia 'āe se 'ou tūnā' ta.

- Sui'āk ta tēet ne sok vāh ne 'āe kop la jen 'ou rērē ne hāifāegaga se famorit ne 'āe kop la fāeag sin.
- Rak'ākim ta av het ne noanoa pāu se 'āea la hāifāegag ma ta le' hoi'akit 'e kaurueag ta. Ka 'āe la a'lelei tapen tē ne soko? Ka tes ta sok 'e 'on fakmuri?
- Ka kaurueag report ma proposal tes tae 'āe rē vāh? Ka tes ta 'āe rē la 'inea ne te' ne tē ne fā' sio a'vāh 'e av het ne fāi sio ma noj tape' ma?
- Sui'ākim ta av het tēet sok ne 'āe kat noh lelei ra, kokon ne tēet mah se 'ou a'hāe. Ka 'āe la a'lelei tapen tē ne soko?
- Fāeag'ākim av het ne 'āe hāiapoag ma av noanoat 'e hūn se ta hāiēaga.
- Fāeag'ākim av het ne 'āe kop la jen mij pāu 'e rēko tē ne soko.
- Rak'ākim ta av het ne 'āe a'sok ta tē leleit se ta famorit ne hāikaurueagag ma kampanē ta.
- Sui'ākim ta av het ne ta le'et 'ea ta tē se leleit 'e 'āea. Tes ta 'āe re la a'lelei tekāe te'is? Ka tes ta sok 'e 'on fakmuri?
- Fāeag'ākim ta av het ne 'āe kop la vāe 'ou ava la pō la a'vāhia 'ou garue ta. Ka 'āe a'sok tapen?
- Nā ta salāt ne 'āe a'es'ao'āk la a'sokoa hāia'leleiga.
- Fāeag'ākim ta av het ne ta tēet sok ne āsās pāu 'ou mauri. 'Āe pō ma tār tapen āsās te'is? 'E sal tes tae 'āe tū'āk sio 'e ta le' hoi'akit 'e tē ne iris la a'soko?
- Fāeag'ākim ta av het ne 'āe kop la garue ag'esea ma ta kaurueagat.

Hat se: 'Āe la pō la a'sok tūnā' ta 'e pot fo'out 'e on 'i hete' – online

careers.govt.nz/articles/how-to-have-a-successful-remote-job-interview

Vahiāg ne t̄aunā' ta

Noa'ia, ma 'āe a'sok ma vāh'ia 'ou t̄aunā' ta! Te'is tē he his ne la a'sok se muā.

- Rē a'hāe ne tapen la'la' ne 'ou t̄aunā' ta. Ka tes 'atama ta 'āe a'sok a'lelei? Ka tes 'atama ta tē ne 'āe kop ma noj la a'sok a'lelei?
- Fā' te' ne s̄aio' ne iris s̄aio' se 'āea – te ka ma s̄aio' 'āe kop p̄a la ās'āk la togia?
- Nōnō ka av het ne f̄ai se rē puret hūn se garue ta sirien ma 'āe kat seminte a'f̄aim ra 'e irisa, h̄aif̄aegag ma ut garueag ta. Nōnō ka 'āe kat pō 'e ra garue ta, far la iris la rak'āk se 'āea 'oris a'hāe la h̄aiasoag se 'āea 'e av ne la ao garue hoi'āki.

Nōnō ka 'āe ta pō'ia garue ta

'E rēko ririāf̄ ne huga kop ma 'āe pā 'ea se irisa 'e laloag ne av heta'ag 'o 'āe la t̄ar garue ta. Hoi'āk, 'āe noj la hoa' 'ou av het la rē a'hāe ma h̄aif̄aegag se 'ou t̄og ta ma tē ne kop ma pō la jen la lelei se 'āea. Rē a'hāe ne te ka garue te'is noj ma āf̄ ma 'āe.

S̄aio' se kampanē ta:

- 'ou t̄og ta
- terānit ne 'āe pā kamata
- terānit ne iris pā 'ese la 'āe la rak'āk 'ou a'hāe hūn se garue ta
- te ka ma 'on tē 'āe kop la a'sok fakse aier'ākiget ne la leum 'e pirismāne 'āe kat kao ra ta fohot 'e 'on 'ihete' ne ma av luāk het 'āe kop la garue la ās'āk ne 'āe lelei se garue ta ne 'igkā'.

Hat a'lelei p̄a se puk aier'ākiget ne mou se 'ou garue ta, ma s̄aio' se ta le'et ne 'āe tuān'āk p̄a sin la s̄akior se puk ta.

'Āe la pō se' ma la far'āk se ut 'i la far puer'āk lelei ka kat t̄og ra 'e:

- Employment New Zealand:
[employment.govt.nz/starting-employment/employment-agreements](https://www.employment.govt.nz/starting-employment/employment-agreements)
0800 209 020
- Citizens Advice Bureau:
[cab.org.nz/find-a-cab](https://www.cab.org.nz/find-a-cab)
0800 367 222

l̄a tē pumuet la ās'āk la h̄aif̄aegag ma ut garueag ta la 'ut'āk 'ou t̄og ta se rere, pō la ut garueag ta la nā ta terān manea' he his se terān ne af'āk sin ne iris la nā 'āe la rak garue ka kat seminte t̄ar ra 'oris pukut ne nāaf hūn se garue ta. Se rogrog ne mou se h̄aif̄aegag ne la a'sok hūn, s̄akior se **[careers.govt.nz/job-hunting/got-a-job-offer/job-offers-and-employment-agreements](https://www.careers.govt.nz/job-hunting/got-a-job-offer/job-offers-and-employment-agreements)**

Nōnō ka 'āe kat pō 'e ra garue ta

l̄a tē noanoat nōnō ka la rak'āk ne 'āe kat pō 'e ra. 'E av ne 'āe ao garue, ma 'on tē 'e 'on rerege 'āe la pō a'sok ma kat 'es ra and tē 'on rereg 'āe kal pō 'e ra rē ta tēet. 'Āe kal pō 'e ra rē ta tēet se rē puret ne kampanē ta a'soko, ne sei hoi'āk t̄ae nā 'oris puk far tēet. Ka 'āe la pō se' ma la r̄ae nōnō ka 'āe pā jen ta tēet 'e sal ne 'āe la a'sok t̄aunā'i 'e avat ne tore.

'lo hō' se 'ou t̄aunā'it ne a'sok se garue ta ma nā mah ne 'āe tapen:

- ōsōs
- 'ou h̄aik̄ainagaga ma h̄aif̄aegaga ma famōr ne a'sokoa t̄aunā' ta
- togi se s̄aio'
- 'ou kelkelega ma ruerue 'e laloag ne t̄aunā' ta.

A'hāe'āk tē ne a'sok a'lelei. 'lo se ut ne kat a'sok a'lelei ra ma rēfiāk'āk ne tē tes ta 'āe pā 'es la garue la 'ut'āk se rere. 'lo hō' ma s̄akior se tē'i mumuā la 'āe la a'sok ta t̄aunā' hoi'ākit, ma hat se puer'āk lelei ne mou se t̄aunā' ne garue ma s̄akior se p̄a peap 'i 41–47.

Ālalum 'e 'ou t̄aunā' ne la sok 'e avat ne kankanmo!

Fū'āk ne 'ou 'amnāk ne la a'soko

'E 'on 'ihete', 'is la garue ag'esea ma fup'āk ta sal ma 'amnāk ne mou se ao garue. A'fumu'āk ne a'mou'āk ta 'amnāk lelei ne la pō la a'sok.

Ka tese?	Ka la rē tapen?	'E av hes ta?
Sal ne la a'es'ao'āk 'e laloag ne av luāk hete'		
Ao hāiasoag ma puer'āk lelei nōnō ka 'āe pā 'es.	<ul style="list-style-type: none"> Rak'āk tape' ma se 'ou kəunoahoag ta ma 'ou kəumane'aga la hāiasoag tape' ma. Se mao'āk hāisoag fak monet nōnō ka pā 'es. Nā ta av het la rē a'hāe se 'ou la hil tē. 	Tērān ne huāl ta
Fu'āk ma fā' a'toton 'ou rogrog fak garue se 'ou CV heta ma 'ou profile.	<ul style="list-style-type: none"> A'es'ao'āk te ne 'amnāk ne fā' sin 'e puk he te'is ma tape' ma se careers.govt.nz tla kamāt fū'āk 'ou CV heta ma rogrog ne 'ou garue 'e LinkedIn. Hāifāegag ma 'ou famorit ne puer se 'āea, ne ut garueag mumua, maj ne majau se aoag ne famör ne la garue se kampanē (recruitment agency) ne 'ou famorit ne vāe se 'āe 'ut ne hāiasoag se 'āea la aoa ta 'ou garuet. 	Tērān ne huāl ta
A'es'ao'āk 'ou famör ne 'āe hāi'ineaga.	<ul style="list-style-type: none"> Ao la rāe utut ne la 'es'ao se 'ou māūr fak garue ma hāisok'ākigen 'āe se te' ne kəutəunə'iəg ne ma 'oris famör garue lelei 'e ut garueaga, ma tape' ma se kəutəunə'iəg ne fa' hāiapoaga. Hāifāegag ma famör ne tāe 'e ou pure'ag ta ne mou se maj ne ao famör la garue se ta kampanē hoi'ākit. 	Tērān ne huāl ta
Ao ta garuet 'e laloag ne av luāk het la togia tē tūtū ne mou se 'ou nohnoho.	<ul style="list-style-type: none"> A'es'ao'āk 'ou famör ne 'āe hāi'ineaga. Nā 'ou puk ne la far garue se garue ne rak'āk 'e online. 	Tērān ne huāl ta
Səkiör se 'ou social media.	<ul style="list-style-type: none"> Səkiör se 'ou as ta 'e Google. Rē 'ou social media (Facebook ma Instagram) la kat säe ofraū ra se te' ne famori. 	Tērān ne huāl ta
Ao te' ne sal ne la pō garue.	<ul style="list-style-type: none"> 'lo ne la pō la hō' la rak ta garue fo'ou. Səkiör se resön ne pō la rak 'e garuet ne 'āe a'soko ma rak garue fo'ou ne hō' la rak hoi'āk. Səkiör ne 'āe la pō la rak ka kat tög 'e ra ma Targeted Training ma Apprenticeship Fund. Rē a'hāe la garue hanis ka se tög ne garue karəu la pō 'inea ma pot lelei la hāiasoag se 'ou garue, ao famör la a'ti' 'ou hāi'ineaga ma nā av la hāiasoag. 	Tērān ne huāl ta
'Amnāk ne ös la a'sok 'e laloag ne avat het ne foh'āk sin		
Nat ke av nā 'ou vahia la fā' puk ma nā se ut le la pō ta 'ou garuet.	<ul style="list-style-type: none"> A'fo'ou te' ne rogrog fak garue se 'ou CV heta. A'es'ao'āk 'ou famör ne 'āe hāikəinagag ma 'e te' ne terəni ma famör garue ma tape' ma se 'ou LinkedIn profile. Nā 'ou puk ne far garue 'e online. 	Tērān ne huāl ta
'Amnāk ne ös la a'sok 'e laloag ne av roat		
Ao ta garue fumout.	<ul style="list-style-type: none"> Hō' la rak garue ne ao pot la 'ut'ākia 'ou 'inea fak garue se rere. Səkiör se sorted.org.nz se te' ne puer'āk lelei ne mou se hanhap ne monē. Noh hāikəinagag ma te' ne famör ne 'āe hāi'ineag ma. 	Tērān ne huāl ta

Hö' se garue 'e avat ma ne 'äe a'våh te' ne 'amnåk ne 'äe fu'åk sin

Ka tese?

Ka la rē tapen?

'E av hes ta?

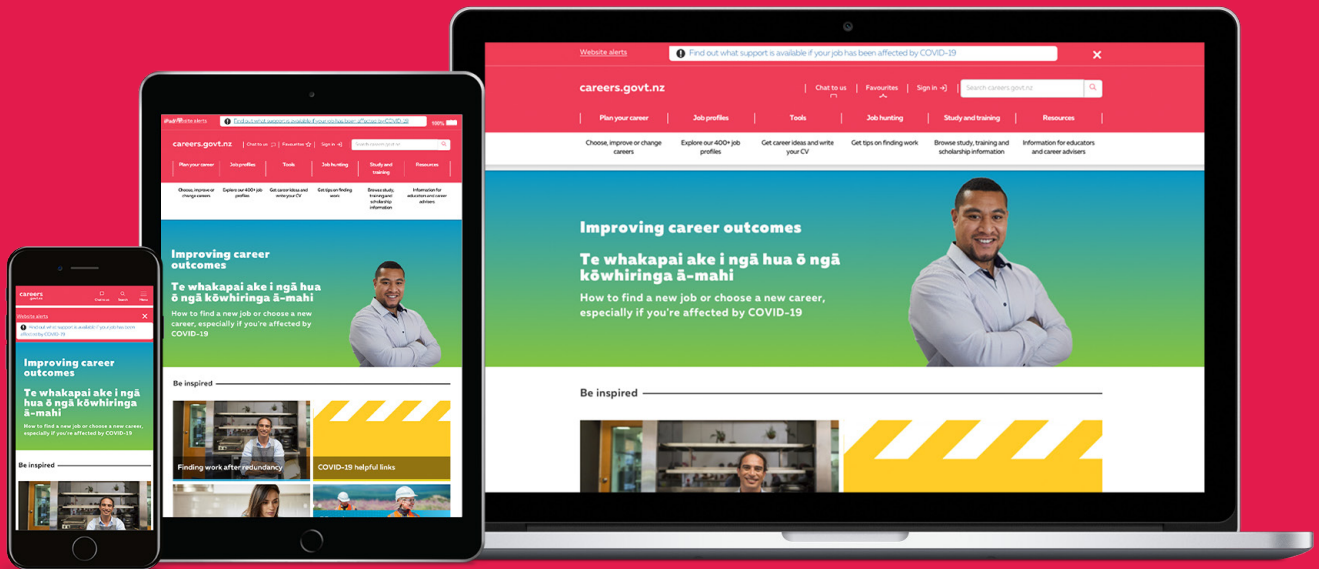
Sal ne la a'es'ao'åk 'e laloag ne av luåk hete'

'Amnåk ne ös la a'sok 'e laloag ne avat het ne foh'åk sin

'Amnåk ne ös la a'sok 'e laloag ne av roat

Ma 'on rogrog hoi'āk

Hat se website careers.govt.nz

'Amnāk ne la

Ao ta garue fo'out ma sākior
se ta kaining garue fo'ou

Rogrogo ma puer'āki

Rak la fā' 'ou puk ne
faksor'ākit la garue ma fā'
a'fo'ou 'ou CV heta

Rogrog mafuhuh

Ao te' ne resōn ne pō la
a'es'ao'āk la 'ut'ākia garue
ne rak garue hoi'āk

Faiākse'ea, 'e'on 'i hete' 'āe 'atakoa'āk vāh Pukut Se Famör Ne Ao Garue!

Noh a'fo'ou ma a'el'āk se 'āe 'e te' ne av ne 'āe fū'āk
ta 'amnāk ne la hāiasoag se 'ou māūr fak garue.
A'alum 'ou ao garuet!

He waka eke noa

'Is 'atakoa tēag'esea 'e tēkāe te'is

Rotuman

Tertiary Education Commission © 2022.
Copyright ne garue te'is 'oris laisin tæ af'åk sin se
Creative Commons Attribution 3.0 New Zealand.
'On fuaga, 'æ sa'i'åk ke la sik, fuap'åk ma
a'es'ao'åk te' ne 'amnâk 'i, ka 'æ kop la hün'åk
garue te'is se Tertiary Education Commission ma
tupir se te' foh ne laisin ne tore. La kel se sik ne
laisin te'is, hat ma sa'kior se [creativecommons.org/
licenses/by/3.0/nz/](https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/nz/). Figalelei ka faki'oag ne Tertiary
Education Commission ne Matanitū ne Niu Sirāgi
la ha' la a'es'ao'åk la kao ta fohot ne mou se
Flags, Emblems, and Names Protection Act 1981
ne kao ta foh ne kat a'es'ao'åk nonoj ra 'e Niu
Sirāgi. 'Ou la a'es'ao'åk ne as ne Tertiary
Education Commission kop la fâ' 'atakoa as ta ma
'eagke'ea la sikia faki'oag ne Tertiary Education
Commission ma Matanitū ne Niu Sirāgi.

ISBN 978-1-99-117150-4 (Pân)
ISBN 978-1-99-117151-1 (Online)

Nampa te'is. TEC0178ROT

Tertiary Education
Commission
Te Amorangi Mātauranga Matua

Connected
.govt.nz

Employment,
Education
& Training

careers.govt.nz

Te Kāwanatanga o Aotearoa
New Zealand Government